

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hóra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hóra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasabos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitótér sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság
József főherceg ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, január 12.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérolkk: Várjuk a vívmányokat.
- A kultuszárca tárgyalása.
- Aradvármegye bizottságai.
- Tarka Szinpad és piknik.
- Amikor Polónyit zárták ki.
- Megkerült százezrek.
- Csomány ur kézműtatványai.
- Az iskolaszolga büne.
- Az aradi versenyegylet Darányi Ignácnál.
- A meztelen táncosnő az oroszlánok közt.
- Jekelfalussy Lajosné váltója.
- Kereskedelmi szabad liceum.
- Közbeszólások Lexikona.
- Tárca: Versak prózában. Irta: Louis Bertrand.
- Csarnok: Párisi játékbárlangok. Irta: Fehér Tamás.

Várjuk a vívmányokat.

Arad, január 11

Nincs semmi pozitív értesülés arról, hogy a kiegyezés körül mit terveznek a kormányok. Csak tárgyalgatnak, csak tanácskoznak és e közben újra, meg újra megismétlődnek azok a sokszor lecáfolt híresztelések, hogy 1917 ig a gazdasági közösség érintetlenül marad, ha másként nem lehet, hát a reciprocitás alapján, sőt nagyon valószínű, hogy a gazdasági szerződést, vagy szövetséget 1927-ig fogják megkötni. Ezek, ismételjük, csak sokszor lecáfolt híresztelések, de valljuk meg őszintén, mindig megrendül a magyar nemzet lelke, valahányszor ezek a híresztelések megismétlődnek.

Most, az osztrák delegáció ülésében Dobornig, a kisebbség eladója egyenesen és nagy határozottsággal azt mondta, hogy a kormányok — amint ő hallja —

a közösségnek további harminc esztendőre való biztosítása iránt alkudoznak.

Nem tehetünk róla, de úgy vagyunk, hogy ezekben a suttogásokban terjedő híreszteléseknek több hiteit adunk, mint a hivatalos cáfolatoknak és orakulumszerű kinyilatkoztatásoknak. És ha csak mi volnánk így ezzel, még nem is volna nagy baj, de az egész művelt világ, különösen pedig a közgazdasági életnek minden komoly faktora úgy van, hogy a magyar-osztrák kiegyezést nem a hivatalos kommunikációból, hanem a híresztelésekből, a terjedő suttogásokból ítéli meg.

— Miért?

— Azért, mert a hivatalos kijelentések, melyek a kiegyezés kérdésében nyilvánosságra kerülnek, olyan cirkumspektusokkal vannak körükerítve, hogy azokat laikus észszel megérteni nem lehet; aki pedig hozzáértő észszel vizsgálja meg ezeket a kijelentéseket, az rendszerint azt sűti ki belőle, amit a híresztelések, a suttogások mondanak. Lehet, hogy éppen így keletkeznek a mende-mondák, melyekről el kell ismerni, hogy nagyon sok bennük a valószínűség.

Azért továbbá, mert 1867 óta minden alkalommal, midőn a kiegyezési kérdések tárgyalattak, az történt, hogy bebizonyult, hogy nem a hivatalos kijelentésekben, hanem a suttogásokban és a híresztelésekben volt az igazság, tehát a tapasztalat is arra tanít, hogy a kiegyezési kérdésekben a mende-mondák mellett sem szabad közömbösen elhaladni.

Végre azért, mert ha a magyar nem-

zeti közhangulat közömbösen elhaladott volna a kiegyezési híresztelések mellett és a hivatalos kijelentésekben bizott volna meg, akkor ma már az ischli klauzula volna érvényben, melynek szándékát folytonosan suttogták, híresztelték, hivatalosan mindig tagadták és végül mégis csak megcsinálták volna, ha a nemzeti akarat ellene idejekorán fel nem támad.

A kiegyezést létrehozni eddig mindig csak a nemzet becsapásával sikerült. A gazdasági szövetséget megkötni mindig csak politikai csalással lehetett. Nem azt mondjuk ezzel, hogy a kiegyezés megkötése helytelen volt, vagy szükségtelen, — csak azt akartuk itt élesen demonstrálni, hogy a magyar nemzet a kiegyezési kérdésben sohasem állott önként kötélnék, hanem mindig a legraffináltabb politikai mesterkedésekkel kellett belevinni.

Ugyanezek a mesterkedések folynak most is. A nemzeti kormány, mely azt hirdeti, hogy az önálló vámtérület megteremtésére törekszik, voltaképpen az ischli klauzula gondolatával foglalkozik. Ha nem ezt tenné, ha csokugyan a gazdasági önállóságot akarná, már régen befejezte volna a tárgyalásokat, már régen elfogyott volna a tárgyalási anyaga még az esetben is, ha csak 1917 ig akarná a gazdasági közösséget fentartani.

Az önálló gazdasági törekvés, fájdalom, nem kormányképes törekvés Magyarországon. Ez az, ami az egész világon mindenütt ismeretes, ez az, ami csak éppen a magyar nemzet előtt maradhatott eddig titokban.

Versek prózában.

Irta: Louis Bertrand.

A vadászat.

Folyik a vadászat. Fényesen ragyog a nap hegyen és völgyön, erdön és mezőn. A lovak vágtatnak, a farka csahol, a kiáltók szólnak s felszállnak a sólymok. A két ifju — egymásnak unokatestvére — egymás mellett lovagol. Szarvasölőjük nem téveszti el a szarvast s a vaddisznót a sűrűben; ijokat nem kerüli el a kócsag a levegőben, sem a vad hattyu.

— Békét kötöttünk ma reggel testvér, mondja Hubert Regnaultnak, s a szived még sem örül.

— Ej mit! feleli Regnault.

A szeme vörösén csillog, mint a kárhozotté. Hubert csendesen lovagol. És a vadászat folyik tovább. Fényesen ragyog a nap hegyen és völgyön, erdön és mezőn.

Ekkor — a sűrűből lándzsás sereg tör a vidáman vadászokra. Regnault kirántja kardját és unokatestvérebe döfi. Ez meginog a nyeregben, aztán lebukik.

— Halj meg! — kiáltja az áruló.

S a vadászat folyik. Fényesen ragyog a nap hegyen és völgyön, erdön és mezőn.

Uram, irgalmazz Maugrion Hubertus lelkének, akit az üdvnek 1412. esztendejében, ju-

lius harmadik napján nyomorultul megöltek. S az ördög vigye el Aubépire Regnaultnak, unokatestvérenek, a lelkét, aki a gyilkosa volt. Amen.

A lovasok.

Három sötét lovas, kinek mindenike fiatal lányt tartott maga előtt a nyeregben, kopogtatt a kolostor kapuján.

— Hej! Hej!

Az egyik még fel is állt a nyeregben.

— Hahó! Adjatok menhelyet a vihar elől! Mitől félték? Nézzetek ki ránk! Ezek a kicsikék, akik velünk vannak, nem kedvesek-e; a nyeregkapáncson lógó kulacsok nem érik-e meg, hogy kiürítsétek?

De a kapus aludni látszik.

Hej! Hahó!

Ezt már az egyik lány kiáltja s didereg a hidegtől.

— Adjatok fekhelyet, az Isten Anyja nevében kérlek. Eltévedt zarándokok vagyunk. Átáztunk s a kalapunk széléről, a köpenyünk minden ráncából csurog a víz. Lovaink elvesztették patáikat és meg-megbotlanak a fáradtságtól!

Egy kis világosság csillant ki a kapu résein:

— El innen! A pokol küldöttei vagytok! A rendfőnök maga szólt, vele voltak a

szerezesei, mindenkinek kezében egy szállégo gyertya.

— El innen! A hazugság leányai vagytok! Ha pedig husból és vérből vagytok, úgy mentsen meg bennünket az Isten attól, hogy pogányokat befogadjunk kolostorunk békés falai közé!

— Hajrá! kiáltották a merész lovasok. Hajrá! s elvágattak a viharban, a folyón át az erdőbe.

— Vajjon a bűnös leányzókat nem tértíthették volna-e a bűnbánat útjára? — szólt egy fiatal barát halkan. Szőke volt és gömbölyű, mint egy cherubin.

— Testvér, — suttogta az apát halkan. Elfelejtetd, hogy Aliénor asszony s a huga vár ránk odafenn, hogy meggyónjanak.

Velence.

Halkan siklik a fekete gondola a paloták márványfala mentén, mint a bravo, aki tört s gyilkot rejtegetve köpenye ráncában, éjjeli kalandra indul.

Egy lovas és a hölgye szerelmi szókat suttog.

— Mily édesen illatoznak a narancsfák és te oly hideg vagy, oh Signora! Olyan vagy, mint a kerted márványzóbra.

— És ez a csók, én Giorgiom? A kő így csókol? Miért duzzogsz?

Ezért hisznek mindenütt a kiegyezésről híresztelt suttogásoknak és ezért nem hisznek sehol a kiegyezésről hivatalosan nyilvánosság elé kerülő kijelentéseknek. Ezért merjük mi is egész határozottan azt állítani, hogy igenis, — Magyarország és Ausztria kormányának kiküldöttjei azon törik a fejüket, hogy miképen lehetne a gazdasági közösséget minél hosszabb időre, minél állandóbb formában megkötni.

El fog jönni az idő és pedig nem sokára, hogy közjogi rekompenciákat fognak ígérni a gazdasági közösség állandósításáért s a magyar nemzet óriási vívmányokat fog latni maga előtt. Lehet, hogy még talán azt is megengedik, hogy a katonabandák a Kossuth-nótát muzsikálhassák, lehet, hogy uram bocsá' talán, talán a Gotterhaltét is eltörölik — de valami óriási vívmány áll a küszöbön, erre legyünk elkészülve.

A haraszt nem rezeg, ha a szél nem fujja. Ki gondolná, hogy valami rossz újságíró beteges fantáziájában mert volna megszületni az ischli klauzula gondolata, mely előbb csak üres koholmány volt, utóbb pedig komoly politika lett belőle.

A kultusztárca tárgyalása.

Apponyi és a nemzetiségek.

(A képviselőház ülése.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése —

Arad, január 11

Borongós a folyosó, mint maga az időjárás. A borongós hangulat nem sorvaszt sok képviselőt, mert nagyon kevesen vannak. Akik ott vannak, köztük Tóth János államtitkár, a fekete tábláról beszélnek, amelyen félelmetesen szaporodik a beszédre jelentkezők neve. Még huszonhárman vannak, akiknek mondanivalójuk lesz. De bizalmasan közlik, hogy még több lesz. A fekete tábla névsorában fellelnek Bánffy Dezső báró, Polónyi Dezső Szathmáry Mór és Ballagi Aladár nevei.

Tíz órakor jelentkezik az elnöki hármas. Justh Gyula elnök, Návay és Rakovszky alelnökök társaságában. A jegyzőkönyv olvasását alig hallgatja néhány képviselő. Az ülés meg-

— Szeretsz?
— Nincs csillag az égen, mely ne tudná s te kérdés?
— Hallga, mi volt az?
— Semmi, a hullám verdesi a Giudecca lépcsőjét.
— Segítség! Segítség!
— Szent Anyám, egy ember fuldoklik!
— Tavozzatok; ő meggyónt, — szólit egy pap a terraszról.
És a gondola lassan siklik tova a paloták márványfala mentén, mint a bravo, aki tört és gyilkot rejtegetve köpenye ráncában, éjjeli kalandokra indul.

A salamander.

— Tücsök, kedves kis barátném, meghaltál, hogy nem felelsz hívásomra? Nem látod, hogy a tüzhely lángja ég?
De a tücsök nem felel a salamander szerelmes szavaira. Vagy alszik, vagy duzzog.
— Énekelj el nekem estéli dalod! Nem ott guggolsz-e kicsi fészkeben a hamu és korom között, a három lilomos cimere vasrácsa mögött?
De a tücsök nem felel és a salamander szomorúan fülel, nem hallja e mégis a hangját? A láng pedig lobog nyugtalanul — és fülel — zümmög — reszket tarkán váltakozó színekben: hol piros, kék, sárga, fehér vagy lila.
— Meghalt, meghalt a kedves barátném!

nyitása előtt a mentelmi bizottság tartott ülést és döntött több mentelmi ügyben, köztük a Jurigaében. Ma délután öt órára a pénzügyi bizottság hirdeti ülését.

Mára megcsappant a honatyák érdeklődése az ülés iránt s ha Vlád, vagy valamelyik elvtársa akadékoskodni szeretett volna, bizony bajok támadnak a határozatképeség körül.

(Hencz és Heinrich.)

Justh Gyula nem is tudta megnyitni az ülést fél 11 óra előtt.

A múlt ülés jegyzőkönyvét észrevétel nélkül hitelesítik.

E nök bemutatja a beérkezett kérvényeket, majd bejelenti, hogy Apponyi Albert gróf kultuszminiszter az ülés elején egyéb elfoglaltsága miatt nem vehet részt, addig is, míg eljön. Tóth János államtitkár fogja őt képviselni.

Heinrich Antal: Edesatyját, Heinrich Gusztávot, a Tudományos Akadémia főtitkárát tegnap itt alaptalanul megtámadta Hencz Károly. A támadást visszautasítja s elvárja Hencztől, hogy magyarázatát adja eljárásának.

Hencz Károly: Kijelenti, hogy amit ő tegnapi beszédében elmondott, az mind közérdekű dolog volt. Személyes becsületében senkit sem akart megtámadni.

(A tanítók fizetésrendezése.)

Bela Mátyás (tói): A költségvetést nem fogadja el. A miniszter azt mondta, hogy az 1848: XX. törvények alapján nyújtandó államsegélyeknél az igazság és nemzeti érdek fogja vezetni. Amennyiben a nemzeti érdek hangoztatása azt jelenti, hogy a miniszter kétkedik a protestáns egyházak hazafiasságában, akkor ez a gyanúsítás alaptalan. Mert a protestáns egyházak hazafiasságában nem szabad kételkedni. Az államsegélyeket semmiféle feltételtől nem szabad függővé tenni. Inkább legyen a protestáns egyház szegény, de szabad. A tanítói fizetésrendezéssel nincs megelégedve. 40 évi szolgálat után lesz a tanítónak csak 2100 korona fizetése. A korpótlékok beosztása sem helyes. Hibáztatja, hogy a miniszter különbséget tesz állami és nem állami tanító közt. A nemzetiségi korlátozásokat tette ezután szóvá a felekezeti tanítófizetések megadásánál. Természetesen sérelmesnek találta ezeket a megszorításokat, mert azokat erőszakoskodásoknak találja. A költségvetést nem fogadja el.

(Apponyi a nemzetiségek ellen)

Apponyi Albert: Rövid megjegyzést akar tenni. A Ház úgy rendelkezett, hogy a színészeti ügyeket a belügyminisztériumból vegye át a kultuszminisztérium. Technikai okokból ez eddig nem volt lehetséges s kéri a Házat, ne vegye azt úgy, mintha a kormány nem respektálná teljes mértékben határozatait. Mihelyt lehetséges lesz, a kormány azonnal foganato-

Ugy hangzik ez, mintha mély sóhaj, zokogás volna. A láng pedig elhalványul és fáradtan összeesik.

— Meghalt! Haljak meg hát én is! A fa kiégett. A tűz kialszik a hamu felett és bucsut int a rácsos cimerre. Ekkor a salamander meghalt.

A gótszilvi szoba.

Mély tőpre gésbe merülve álltam az éjszakában. — Oh, olyan, mint az illatos virágkehely: pecsétje a hold, aranyos szárai a nap!

A szememet nyomta az álom. Betettem az ablakot. A sárgás fényű üvegen sötét glóriában látszott a Golgotha keresztyje.

Oh! Ha csak a törpe lenne, — aki éjfélkor — a kisértetek órájában — issza a lámpám olaját.

Vagy az asszony, aki egyhangú dalával az apám páncélijában ringatja halva született gyermekét.

Vagy a lovag csontváza, amely ott guggol a tölglyfaburkolatban s a homlokával meg a könyökével verdesi a térdét.

Ha csak az ősem volt, aki felszáll dohos sirboltjából és páncélos kezét belomártja a szentelt víz medencéjébe.

De nem, ez Scarbo! Scarbo, a fogát hónap mélyesztli mellembe és a véres sebeket kiégeti a pokol tüzében izzóvá lett ujjával!

sítani fogja az intézkedést. Ha már felszólalt, reflektál Bella Mátyás néhány szavára is. Az az állítás, hogy a tanítók fizetésrendezésének hasznát csak az új tanítók élvezik, nem felel meg a valóságnak. A nemzetiségi korlátozások természetesnek tartja, mert a tanítótól a magyar nemzeti öntudat erősítését várja, sőt nemcsak az állami segínyt akarja megvonni a hazafiatlan tanítótól, de a tanítás lehetőségét is megakarja vonni tőlük. (Nagy helyeslés. Zai a nemzetiségek között.) Érvényesüljenek bár az országban a nemzetiségek milliói, de semmiesetre sem azok, kik most nevükben propagandát csinálnak és érvényesülni akarnak. (Taps a baloldalon.) O a kérdéseket úgy akarja megoldani, hogy senki jogaiban sértve ne legyen. (Nagy helyeslés.)

(A harmadik egyetem.)

Nyáry Béla: Bella szavaira reflektál. Párny püspök nem azért függesztette fel papjait, mert nemzetiségi képviselőket támogattak, hanem mert a magyar állameszme ellen izgattak. Tehát nemcsak joga, de kötelessége volt a hazafiatlan papok fölfüggesztése.

Brediceanu Koriolán: Innen kapják a püspökök a hangulatot.

Nyáry Béla: A nemzetiségi iskolákban nemcsak nem tanítják a magyar nyelvet, de üldözik. Azok ellen minden rendszabály helyes. A harmadik egyetemet Szegednek kéri.

Dobrossy Péternek az Aradon felállítandó harmadik egyetem ügyében tartott beszédét lapunk más helyén közöljük.

(Egy kis valutaügy.)

Wekrie Sándor miniszterelnök törvényjavaslatokat nyújt be a koronaérték megállapításáról szóló törvény kiegészítéséről és az ércpenzrendszerre vonatkozó osztrák magyar szerződés kiegészítéséről.

(A kongru.)

Visi Ferenc a közoktatásügynek a vallásügyektől való különválasztását óhajtja, mert csak így lehet az iskolákat az egyházi és nemzetiségi befolyásoktól függetleníteni.

Kaufmann Géza azt kívánja, hogy a kongrua kiegészítésének alapján szolgáló kimutatás helyesbítését a református papok is kérelmezhessek, nehogy az utódok károsodjanak az elődök mulasztása miatt. Ezután hosszasan foglalkozik a katolikus papok kongruájával és ismerteti e kérdés egész hiszterikumát. A költségvetést elfogadja.

E nök a vita folytatását holnapra halasztja és 3 órakor berekeszt az ülést.

Aradvármegye bizottságai.

A tagok új beosztása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 11.

Aradvármegye közigazgatási bizottságának legutóbbi ülésén megalakították a bizottságnak ez évi albizottságait, amelyek közül az erdőrendészeti albizottság megalakulásáról értesítették a földművelésügyi minisztert és a törvényhatósági bizottságot, a fogházfelügyelő bizottság alakulásáról pedig az aradi törvényszék elnökét.

Az albizottságok a következőképen alakították meg:

I. *Fegyelmi választmány.* Elnök: Károlyi Gyula gróf főispán, helyettese: Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán, tagok: Varjassy Árpád, Farkas Győző, Nachtnébel Ödön és Fábian László, póttagok: Keller Izó és Friebeisz Miklós.

II. *Börtönvizsgáló bizottság.* Szakolczay Lajos királyi ügyész és a megfelelő járási orvos, továbbá a pécskai járásbírói fogházra való hatáskörrel: Purgly László, Kisjenőn: Verzár Márton, Radnán: Fábian László Világoson: Friebeisz Miklós, Borosjenőn: Urbán Iván, Buttyánban és Nagyhalmágyon: Vasárhelyi Dezső.

III. *Gyámügyi felelővitelei küldöttség.* Elnök: Károlyi Gyula gróf főispán, helyettese: Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán, tagok: Nachtnébel Gyula árvaszeiki elnök, Keresztes Gyula dr. t. főügyész, Schill József főjegyző, Urbán Iván, Nachtnébel Ödön, Fábian László és Purgly László, póttagok: Bánhidly Antal báró és Vasárhelyi Dezső.

IV. Fogházfelügyelő bizottságba beválasztott Nachtnébel Odón rendes és Verzár Márton póttag.

V. Erdőrendészeti albizottság. Elnök: Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán, tagok: Purgly László és Székely Mózes erdőfelügyelő. Egy szakértő kültagot a törvényhatósági bizottság fog megválasztani.

VI. Erdei kihágási II. fokú bíróság. Elnök: Károlyi Gyula gróf főispán, helyettese: Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán, tagok: Urbán Iván, Friebeisz Miklós, Zselénski Róbert gróf, Vásárhelyi Dezső és hivatalból tagja Szakolczay Lajos kir. ügyész, póttagok: Bánhidly Antal báró, Nachtnébel Odón, Purgly László és Verzár Márton.

Ez a bizottság a munkaadók és mezőgazdasági munkások közötti jogviszonyok szabályozásáról szóló 1898. évi 11. t. c. értelmében munkasügekben is határozni s illetve ítélni hivatalot.

VII. Pótadófölszólamlási küldöttség. Elnök: Károlyi Gyula gróf főispán, helyettese: Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán, tagok: Farkas Győző, Urbán Iván, Bánhidly Antal báró és Purgly László.

VIII. Tanítói nyugdíjazó-bizottság. Elnök: Varjassy Arpad tanfelügyelő, tagok: Institúris István dr. t. főorvos, Bánhidly Antal báró és Schill József.

IX. Központi és járási utibizottságok. A központi bizottság tagjai: Urbán Iván, Fábrián László és Purgly László. Az aradi járás bizottsága: Friebeisz Miklós, Cselkó Árpád és Récsy Miklós. A pécskai járásba: Verzár Márton, Mayerhoffer Lajos és Vörös Henrik. A világi járásba: Bohus László báró, Bohus Lajos báró és Török Árpád. A radnai járásba: Bécsy Dezső, Konopy Kálmán, Rónay Imre. A ternovai járásba: Königsegg Fidé gróf Török Gábor, Sente Mór. A borosjenői járásba: Szász Farkas, Vertán Ernő és Szekendy Pál. A borosjenői járásba: Almay Olivér, Török Gyula, Öry Sándor. A nagyhalmagyi járásba: Gálfi Lajos, Román István dr. A kisjenői járásba: Kokas József, Méhes Gáspár és Ujj János. Az eleki járásba: Vásárhelyi Dezső, Wittmann János és Szabó Lajos.

Tarka szinpad és piknik.

A szegénytanulók estélye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 11

Szombalon este fog lefolyni a Fehér Kereszt-szálloda télikertjében és emeleti nagytermében az aradi szegénytanulók javára rendezendő fényes multság. A remélhető siker arányban van a rendezőségnek heteken át tartó folytonos munkásságával. A közönség nagy érdeklődése jelzi a holnapi sikert.

A piknik rendezése igen nagy áldozatra készítette az egyesület védőasszonyait. Az estély vacsorával kezdődik lenn a télikertben. A vacsoráló közönséget fogja szórakoztatni a Tarka szinpad, amelynek ügyesen összeállított műsora igen élvezetesnek ígérkezik. A Tarka szinpad után a táncoló fiatalság felmegy a nagyterembe. Ez is izlésesen lesz erre az alkalomra feldiszitve. Az estélyen két zenekar működik közre: a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara Zellner karnagy vezénylete alatt és egy jó cigány.

Az ideai bálon mellőzni fogják az eddig szokásos tombola, virág és szivar árusítást. Minden résztvevő a befizetett négy koronányi belépődíjért kap vacsorát is. Itt tehát olcsón és jól lehet mulatni. Családjegyet nem adott ki a rendezőség.

Az egyesület védőasszonyait a rendezőség a következőkről értesíti: A piknikre küldött ételket délután 3 és 5 óra között kell elküldeni. Az átvételt az egyesület megbízottja fogja teljesíteni. Minden tál alá cédulát kell ragasztani s ráírni a küldő nevét. A tálakért va árnapp délelőtt tíz óráig kell küldeni.

A Tarka szinpad főpróbája holnap délelőtt 10 órakor lesz a télikertben. A szereplők iga-

zán nem kimélnek semmi fáradságot, hogy a közönség meglegedését kiérdemeljék. Némi változás is történt a műsoron, amely végleg megállapítva a következő:

1. Magánjelenet. Előadja: *Mariházy* Miklós. 2. Cigánytánc. Előadja: *Jánossy* Böske. 3. Bárányfelhők. Vigjáték 1 felvonásban. Irta: Szécsi Ferenc. Személyek: Périj: *Keszler* Ede. Feleség: K. *Kápolnay* Juliska. Inas: *Török* Ferenc dr. Szobalány: *Kara* Mancsi. 4. Chovan: Magyar hangulatképek. Zongorán előadja: *Stroke* Henrik. 5. Tánc-egyveleg. Lejti: *Bölonyi* Ilus. 6. a) Staccato polka, Mulder Richardtól, b) Hoffmann meséi: Baba dal. Előadja: báró *Bedeus* Bella. 7. Csipkerózska. Irta: Sas Ede. Előadja: H. *Harmath* Józsa. 8. Napornótánc. Előadja: *Kara* Mancsi. 9. Tréfás kuplék. Előadja: *Jáhl* Nándor. 10. Panama kuplé. Előadja: Sz. *Rontay* Boriska.

Amikor Polónyt zárták ki.

„Jól ismerem azt az urat!”

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 11

Két botránynak összekötő kapcsa: *Polónyi* Géza. Ez idő szerint még mindig Magyarország igazságügyminisztere. Az egyik: a függetlenségi párt határozata, a melylyel *Benedek* Jánost a reakció ellen való színvallása miatt a pártkörből kizárták; a másik a főváros minapi közgyűlése, a melyen az ugynevezett „Sasok” botránnyt rendeztek. Mindakettőnek háttérében *Polónyi* Géza az értelmi szerző.

S mind a kettőhöz érdekes előzmények, érdekes fejlemények fűződnek. *Benedek* János kizárása fölleveníti a függetlenségi és 48-as párt egy határozatát, a melyjel — *Polónyt* zárták ki. Ez a határozat akkor így esett meg:

Az 1894-ik év tavaszán történt. *Eötvös* Károly volt akkor a függetlenségi és 48-as párt elnöke. A párt értekezletén *Olay* Lajos szóról-szóra a következő indítványt terjesztette be:

— Tisztelt értekezlet! A mai nap eseménye (ezen a napon történt ugyanis, hogy *Polónyi* Géza a főrendiház lépcsőin korteskedett az egyházpolitikai törvényjavaslatok ellen) engem arra indít, hogy az értekezletet felkérjem határozatilag kimondani, hogy *Polónyi* Gézát egy- és mindenkorra kizárjuk a függetlenségi párt kebeléből. Addig meg e fékely testünkön ragad, addig e pártnak becsülete nem lehet, mivel *Polónyi* minden alkalmat megragad, hogy az igazi független és tradicionális szabadelvű elveket megtagadja és elárulja. Ilyen gyászos alaknak közöttünk helye nem lehet és ünnepélyesen kérem a t. értekezletet, mondja ki, hogy *Polónyi* Gézát ma és minden időre a 48-as és függetlenségi párt kötelékéből kizárja.

— Az indítványt — *Polónyi* Géza jelenlétében — egyhangulag elfogadták. *Polónyi* Géza szónéklül távozott. De azóta visszajött!!

A főváros közgyűlésén, amint ismeretes, *Kléh* István diszpolgárrá választását használta föl *Preyer* Hugó, a a Sasok alvezére, hogy felekezeti jelszavakat keverjenek a főváros dolgiba. Az ülés végén *Halmos* János volt polgármester odament *Preyer* Hugóhoz és heves szemrehányást tett neki gyanúsító szerepléséért. Hangosan, úgy, hogy többen hallották, így szólott hozzá:

— Tudom, hogy kinek a hangja beszél belőled. Figyelmeztetlek rá, hogy mint volt polgármester, jól ismerem ezt az urat. Előfordult, hogy délelőtt szignálás nélkül adott át nekem egy ügyet és délután ennek az ügynek érdekében felszólt a közgyűlésen, azt is tudom, mennyit kapott.

Igy kapott *Polónyi* magáról fotografiát. Az igaz, hogy nem új a fölvetel. Mégis nagyon, nagyon érdekes. Hogy is ne? Hiszen az az ur, akit *Halmos* oly jól ismer, igazságügyminiszter és épp most készül a v. b. t. t. címzet fölvetelésére.

Megkerült százezrek.

Egy földbirtokos kalandja.

Ezer korona jutalom.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 11

A maga nemében valósággal páratlan kalandja volt egy előkelő földbirtokosnak, aki tegnap délután érkezett a fővárosba, hogy néhány pénzintézetnél rendbehozza egy s más dolgát. A földbirtokos a keleti pályaudvar s a Bristol-szálloda között elvesztett egy fekete táskát, amelyben 20.000 korona készpénz, 160.000 korona értékű magyar aranyjáradék és egy, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankra szóló 10.000 koronás csekk volt.

A szenzációs eset részletei a következők:

(A fekete táskát)

Bárczay Mihály felsődorbói földbirtokos tegnap délután négy órakor érkezett a keleti pályaudvaron a fővárosba. Egy sárga bőrtáskát s egy keskeny aktatartószerű táskát hozott magával. A fekete táskát valósággal kincseket rejtgetett. *Bárczay*, a kinek a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankkal nagy összeköttetései vannak, főleg azért jött fel, hogy pénzt és értékpapirokat helyezzen itt el és a banknak egy 10.000 koronára szóló csekket adjon át, a melyet Párisban tartózkodó fiának kellett volna továbbítani. *Bárczay* a fekete táskát, a melyben 20.000 korona készpénz, 160.000 korona értékű magyar aranyjáradék és a 10.000 koronára szóló csekk volt, az egész uton kezében tartotta. A táskát oldalán levő névjegytartóba bele volt illesztve a következő névjegy:

<i>Michel Bárczay</i>	
propriétaire	
Felső-Dorbó	Budapesti
	Hotel-Bristol

Amikor *Bárczay* megérkezett a keleti pályaudvarra, a sárga táskát átadta a 4-es számú hordárnak, aki azt egyenesen a kapu előtt várakozó 413-as számú fiakeren helyezte el. *Bárczay* néhány lépéssel követte a hordárt és óna alá csapván a fekete táskát, keztyűjét gombolta be. A Kossuth Lajos-utca elején *Bárczay* megállította a kocsit, hogy egy divatárúüzletben egyetmást bevásároljon. Megérkezve a szálloda elé, *Bárczay* összeszedte csomagjait s gyors léptekkel tartott be a szálloda kapuján. — Megvan a szobám? — kérdezte a portástól.

— Második emelet 43. — felelte a portás s *Bárczay* megindult a lépcsők felé.

Alig volt azonban a szállodai előcsarnok közepén, ijedten nézett körül s valósággal elkiáltotta magát:

A fekete táskám?!

Rémülten nézett a portásra, aki sárga tárcáját s csomagjait cipelte utána s alig tudott magához térni, a mikor észrevette, hogy a fekete aktatáska, amelyben összesen százkilencvenezer korona érték volt — elveszett.

(Hajsz a kincs után.)

Bárczay félrelökte a portást s kirohant a szálloda kapuja elé, a kocsit azonban már elhajtatták a szálloda elől. *Bárczay* valósággal elvesztette a lelki egyensúlyát. Beleugrott egy fiakerbe s odakiáltotta a kocsisnak:

— Keleti pályaudvar, érkezési oldal!

A terv az volt: minden áron előkeríteni a kocsit, amely idehozta a szállodába. A bérkocsi megérkezett a pályaudvarra és *Bárczay* idegesen rontott a Perronra. A 4-es hordártól ingerülten kérdezte:

— Nem emlékszik annak a kocsinak a számára, amelyen a podgyászomat elhelyezte?

— De igen. A 413-as volt.

— Itt az a kocsi?

A kocsi nem volt ott. Vissza se tért a szállodából. Bárczay most már a legrosszabbra gondolt s bizonyosra vette, hogy a kocsis megtalálta a táskát s megszökött a vagyont kitevő értékekkel.

(A megkerült százezrek.)

Bárczay teljesen elvesztette a fejét. Visszahajtatott a Bristol-szálló elé. Alig hogy kiugrott a kocsiból, eléje állott a portás s jelentette:

— Nagyságos uram, a táská megkerült!

Bárczay a nagy izgalomban mellen ragadta a portást:

— Hol van?

— A vasutnál megtalálták. Az ember itt várakozik benn.

A portás fülkéjében ült egy vasuti hordár, a 29-es számú, névszerint *Tornyos Ferenc*, a táská s a százezrek megtalálója. Tornyos, akit a pályaudvari hordárok „vörös Ferencnek” hívnak, elbeszélte, hogy ő látta, a mint az előcsarnokban Bárczay keztyűjét gombolva haladt s a hóna alól kiejtette a fekete táskát. Mire fölvetette s kivitte a táskát, Bárczay már elhajtatott.

A földbirtokos öröme leirhatatlan volt. Hálálkodva ölelte meg a becsületes megtalálót, azután fölhevta a szobájába s 1000 korona jutalmat adott neki. Ezenkívül Bárczay 1000 koronát küldött a főváros szegényei számára a főpolgármesternek. Budapesten tegnap aligha volt boldogabb ember, mint a „vörös Ferenc” és Bárczay Mihály.

IRODALOM ES MUVESZET.

A színház műsora:

Szombat: *Vig özeveg*, operett. (Bérlét B.)

Vasárnap: Délután: *János vitéz*, operett. Este: *Leányrablás*, népszínz. (Bérlét C.)

Leányrablás.

Arad, január 11

Nagyérdekeségű előadás lesz a vasárnap esti, amikor *Nikolics Döme* „Leányrablás” című népszínműve kerül hosszú pihentetés után újra színre.

Nikolics Döme érdekes népszínműve 1898. január 30-án, tehát pár nap hiján, kilenc évvel ezelőtt került bemutatásra az aradi színházban. Nagy várakozással néztek a premier elé, mert bár nem volt hivatásos íróember a szerző, köztudomású volt róla, hogy rokonságot tart a Muzsákkal, sőt az írók és művészekből álló *Pósa-asztalnak* bejegyzett és egyik legnépszerűbb tagja volt, már csak azért is, mert híres ménesi boraiból, rendszeresen beállított egy hordóra való küldemény a bohémok számára.

A szerzőtársat is a *Pósa-asztal* tagjai közül választotta *Nikolics Döme*. A halhatatlan emlékü nótakirály, *Dankó Pista* írta a darab zenejét, segítő társa volt ebben *Müller Ottó*, a színház akkori karmestere.

Erdekesnek tartjuk a vasárnapi repriz alkalmából néhány lapszemelvényt közölni, melyek mind a darab nagy sikeréről és *Nikolics* megérdemelt ünnepeztetéséről számolnak be:

Az Arad és Vidékében *Csathó Aurél* emlékezett meg *Nikolics Döme* és a *Pósa-asztal* viszonyáról.

A *Pósa-asztal* és az aradi hegyalját *Nikolics Döme* köti össze. Ő a *Pósa-asztal* borliferánsa. Bohém ő is, aki az országnak ma egyedül virágzó bohém asztaltársaságát gyakran felkeresi s valahányszor ő körünkben megjelenik, az mindig öröm és vigság, mert ő nemcsak egyéniségének kedvességét, hozzánk való ragaszkodásának és értünk való lelkesedésének melegségét árasztja szét köztünk, de elhozza magával az arad-hegyaljai hegyeknek levegőjét s ezzel együtt az ottani bortermelők termésének legjavát.

Az előadásról a következőket írja a fent említett lap:

Bérletszűnetben telt ház. Milyen szokatlan érdeklődés. A nézőtérön tüntetnek az oláh-magyar barátság mellett. Milyen érdekes. A páholyokat és a földszint első padsorait ismert román agitátorok családjai foglalták el. Mára jegyet váltott Mangra Vazul is és hétfőn vendégül látja a színház *Metianu János* püspököt. A szerzőt tizenegyszer tapsolták ki és gyönyörű nemzetiszínű-szalagos babékoszorút nyújtottak fel neki a zenekarból. Ime a fényes siker száraz statisztikája. Egyébként pedig: vigye el az ördög a purkereci lázító pópák dolgát, mégis csak gyönyörű, tele poézissal, hangulattal az a néhány oláh nóta, a melyeket *Székely Irén*, *Rontai Boriska* és *Pintér Imre* csupa szízzel énekeltek. Hogy pedig milyenek voltak a magyar nóták? Hiszen *Dankó Pista* nótafáján termettek és *Müller Ottó*, az aradi színházi karnagy is a segítő társa volt a *Leányrablás* zenerészeinek a szerzésében. Az előadás jó volt, a díszletek kiállítására (ménésvidéki képek) szép és hü. *Pompás* alak volt *Németi* a népszónok tanító szerepében, mulatságos epizód-alakok: *Nyárai*, *Hegyessi*, *Kövessi* és *Szigethy*. Sok érzellemmel játszott *Tompa Kálmán*, aki erősen drámai alakot csinált.

Az *Aradi Közlöny* hosszasan ismerteti a darabot, leírja a darab meséjét, az előadásról pedig a legnagyobb elismeréssel emlékezik meg:

A szereplők derekasán segítettek elő a szerző törekvését. Az előtérben *Székely Irén*, *Rontai Boriska*, *Aradi Ida*, *Pintér* és *Tompa* álltak; magas nívón mozgott valamennyiük. Jól töltötték be feladatukat az epizód-szerepek vívői is; *Kövessy* épen excellált a zsidó korcsáros rokonszenvesen megrajzolt, alakjában. Hanem a kutyás embert dobják ki a második felvonásból, mert az izetlen és bántó. Ez a darab nem érdemli meg, hogy pojáca stiklivel rontsák a hatását.

A románok is nagy érdeklődéssel kísérték a darab bemutatóját. *Nikolics Döme* a hegyaljai románok életéből merítette színművének tárgyát, így csak természetes volt a románok érdeklődése.

Szendrey színtársulata a nyári szezon alatt *Hódmezővásárhelyen* is színrehozta a *Leányrablás*t, amikor nagy ovációkban részesítették a szerzőt.

A vasárnapi előadás iránt nagy érdeklődés mutatkozik és a sok népszínmű próbálkozás után szívesen látja a publikum egy nagy sikert aratott darab felelevenítését.

* **A kolozsvári műsor.** *Janovics Jenő* dr. olyan műsort teremtett a kolozsvári Nemzeti Színházban, amely nemcsak az összes vidéki színházakéval, de némely fővárosi színházénál is különb. A *Vig özeveg*-nek és egy *Echegaray* drámának itt volt a legelső magyar premierje, most pedig *Wilde* Oszkárnak a *Bálvány* című darabjából folynak a próbák az igazgató vezetésével. A *Bálvány* a nagynevű angol író legérdekesebb darabja, meséje izgatón szövevényű, problémája újszerű, a mai társadalmi életben mélyen szántó dialogjai pedig — mint minden darabjában — ragyogóan szellemesek és színporkázóan ötletesek. A *Bálvány* bemutató előadásának érdekességét fokozza, hogy Kolozsváron lesz a darab első magyar nyelvű előadása s csak ezután fog színrekerülni a budapesti Nemzeti Színházban. A bemutató előadás a jövő hét elején lesz.

* **A színházak ujdonságai.** A Vigszínház három magyar író új darabját fogja bemutatni. Sorrendben az első *Hereg Ferenc* *Déryné* című színműve lesz, mely még ebben a hónapban bemutatásra kerül. A második *Bródy Sándor* *A tanítónő* című színműve, a harmadik *Molnár Ferenc* *Az ördög* című vígjátéka. A magyar ujdonságok között egy-egy idegen darabot mutat be a Vigszínház: *Kadelburg* és *Skowronnek* *A táncos regiment* (Husarenfieber) című vígjátékát és *Flers* és *Caillavet* *A trafikos ledny* (Miquette et sa mère) című vígjátékát. — A Nemzeti Színház egyik legközelebbi ujdonsága *Ibsen*

Henrik Kisértetek című drámája lesz. — A Király Színházban a jövő hét végén kerül bemutatásra *Pásztor Arpád* *A harang* című háromfelvonásos legendája. Utána magyar operettet mutat be a színház: *Szell Lajos* és *Buttykay Akos* *A csibészkirály* című operettjét. — A Népszínház ujdonsága *Az erélyes nagykövetné* francia operett lesz. Az Operaház a két *Abrányi Emil* *Monna Vanna* című operáját mutatja be.

* **A Petőfi-Társaság fe hívása.** A Petőfi-Társaság azzal a kéréssel fordul a nagyközönséghez, hogy akiknél Petőfitől eredeti kéziratok, levelek, költemények, képek, szobrok, műveinek első kiadásai és egyéb tárgyak, valamint a költőre, a költő szüleiére, *Szendrey Juliára*, *Petőfi Zoltánra* és *Petőfi Istvánra* vonatkozó adatok vannak, vagy azoknak hollétéről tudomásuk van, szíveskedjenek erről a Társaság meghatalmazottját: *Kéry Gyulát* (Budapest, VIII. József körút 72.) értesíteni, ki a Társaság megbízásából gyűjti az adatokat és erekléket. A Petőfi-Társaság budapesti házat *Petőfi-muzeummá* rendezi be, s a társaság már eddig is számos becses és értékes erekléje birtokában van; de szüksége van a nagyközönség további támogatására, hogy minél dicsőbb emléket állíthasson a halhatatlan költőnek. A Társaság az adatközlők, az ajándékozók és egyéb közreműködők nevét megörökíti évkönyveiben és hálás lesz minden fáradozásért.

A meztelen táncosnő az oroszlanok közt.

Táncelőadás fenevadaknak.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 11.

A budapesti Király Színház érdekes és különös vendége, *Miss Maud Allan*, a meztelen táncosnő, izgatón és idegfeszítő mutatványt produkált ma az állatkertben. Délben egy oroszlanok között táncot járt két oroszlan előtt. A veszedelmes produkcióra fogadásból vállalkozott a táncosnő; egy arisztokrata-urral fogadott négyezer koronába, hogy van bátorsága oroszlanok között is táncolni.

A mutatvány igen jól sikerült. A oroszlanok kölykök, melyek a ketrecben voltak, eleinte ugyan berzenkedtek a különös látvány miatt, de pár perc múlva már megszokták azt, sőt örvendezve nézték a szép taglejtéseket és kéjjel hallgatták a zenét. Szegényeknek igen kevés alkalmuk volt Afrikában hasonló dolgokat látni és hallani.

Az állatkert szenzációjáról következő távirati tudósítást adjuk:

Miss Maud Allan ma délben fehér battiszt lepelen, mezítláb megjelent a szőnyeggel borított oroszlanok között, melybe azután a szomszéd ketrecből két kölyköröszlánt bocsájtottak be.

Az oroszlanokat az impresszárió és egy állatkerti alkalmazott ölbe vette, a folyosón megszólalt a hegedű s megkezdődött a tánc. A kis oroszlanok, melyeknek veszélyes volta minden kétségen alul állott — eleinte fogviscorgatva nézték a különös látványt: a fehér ruhás lányt, aki kecses mozdulatokkal és beszédes arcjátékkal körül táncolta a ketrecet. Utóbb azonban a „fenevadak” is megbarátkoztak *Allan* kisasszonnyal, csendesesen nézték és láthatólag gyönyörködtek benne. A többi oroszlan, amely csak a zenét hallotta, szörnyű ordításba tört ki és hangjuk félelmetesen töltötte be a keskeny folyosót. A kisasszony, akit ez nagyon mulattatott, jókedvűen nevetve táncolt tovább, amíg csak produkciója végére nem ért. Akkor azután visszaeresztették az oroszlanokat a helyükre és a kisasszony is kijött a ketrecből.

A bátor és hidegvérű angol missz természetesen megnyerte a fogadást, sőt ma esti fölépésén a színházban zajos ovációkat is rendeztek neki, amiért az embereken kívül a kölyök-fenevadakat is gyönyörködtette művészetében.

Jekefalussy Lajosné váltója.

Hamisítás a miniszterné nevére.

Egy szédelgő bankigazgató.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 11

A fővárosi rendőrség bünyügyi osztályát hetek óta titokzatos bünyügy foglalkoztatja. Arról van szó, hogy egy váltóra, amelyen több aláíró szerepel, valaki ráhamisította *Jekelfalussy Lajosné*, a honvédelmi miniszter nevének nevét. A hamisításra — amint azt már megirtuk — úgy jöttek rá, hogy december 22-én a miniszter nevének egy sommás váltóvégzést kézbesítettek, mely szerint *Jekelfalussy* tartozik *Czike* Edénének, egy államvasuti ellenőr nevének 10000 koronát fizetni. A miniszterné erre ügyvédje útján megtette a bünyvádi följelentést a rendőrségen, ahol a nyomozás vezetésével *Sándor* László rendőrfogalmazót bízták meg.

Tíz napig a rendőrség csak kevés adatot tudott kideríteni. A napokban azonban szenzációs fordulat állott be. Minthogy a hamisított váltón *Jekelfalussy Lajosné* aláírásán kívül *Szentiványi* Ferencné, *Tilger* Albert, *Goszthonyi* Gézáné és *Czike* Edéné aláírásai is szerepeltek, a nyomozás első főladata volt megállapítani, hogy kinek aláírása hamis és mely aláírások valódiak. Így megállapította a rendőrség, hogy *Jekelfalussy* aláírásán kívül *Szentiványi* Ferencné neve is hamisítva van. Mindkét uriaszony kijelentette ugyanis, hogy nevéük tudtuk és beleegyezésük nélkül került a váltóra. Ezek a vallomások azután helyes nyomra vezették a rendőrséget. A többi aláíró környezetének kihallgatása során özvegy *Baranyay* Mihályné szül. *Moszkai* Etel, *Goszthonyi* Gézáné szakácsnője szenzációs vallomást tett, amely egyszeriben megvilágította a titokzatos és bonyodalmas ügyet. *Baranyayné* bevallotta, hogy a 10.000 koronás váltóra ő hamisította a *Szentiványiné* nevét. Erre azonban *Goszthonyiné* biztatta fel és ő vette rá arra is, hogy *Jekelfalussy* nevét is ráhamisítsa a váltóra.

Ezután az így fölszerelt váltó értékesítéséről kellett gondoskodni. Erre nézve urnőjével abban állapodott meg, hogy *Goszthonyiné* testvérének, báró *Pongrácz* Emiliának átadja értékesítés végett a váltót. A bárónő meg is kapta a váltót, amelyet *Lázár* István bankigazgatóhoz vitt, aki hajlandó volt pénzt szerezni a váltóra. *Lázár* elküldte a váltót *Zágrábra*, *Bürger* Albert nevű rokonához, aki ötezer koronát küldött érte.

Bürger azonban nem sokáig tartotta magánál a váltót, hanem eladta *Czike* Edéné budapesti maganzónának. Így került a hamis váltó *Czikéné*hez, aki viszont egy fővárosi szövetkezetnél értékesítette. *Goszthonyiné* szakácsnője nemcsak a váltóhamisításról tett vallomást, hanem azt is kijelentette, hogy a kezesek neveit egy kötelezvényre is ráhamisították. Ezt a kötelezvényt *Czikéné*nek állították ki és az volt benne, hogy a váltó értékét behajthatatlanság esetén bekebelezteheti *Szentiványiné* birtokára.

Baranyainé vallomása alapján ma délután egy titkosrendőr előállította *Goszthonyi* Gézánéét. Az urinő, akinek kihallgatása másfél óráig tartott, — tagadta a váltóhamisítást s kijelentette, hogy abban semmi része nincs. Vallo-

a mása szerint egy fővárosi bankigazgató írta rá váltóra *Jekelfalussy* nevét, de a bankigazgató nevét a rendőrség a nyomozás érdekében elhallgatja.

Goszthonyiné délután 4 órakor távozott a rendőrségről. A hamisítással vádolt urinő elegáns szőke, filigrán asszonyka. A kihallgatás láthatólag megtörte. A férje neve egy sikkasztási ügyből kifolyólag ismeretes.

TANÜGY.

(—) **Siketnéma gyermekek felvétele.** A válas- és közoktatásügyi miniszterium rendelete értelmében Arad, Békés, Bihar és Csanád megyék a siketnémák aradi államilag segélyezett iskolája körzetéhez tartoznak és az iskolának ezért ebből a négy vármegyéből kell a siketnéma gyermekeket felvennie. Az oly. szülőket, akiknek siketnéma gyermekek van és őket szeptember hóra az iskolába beadni óhajtják, ezzel felhívjuk, hogy mielőbb, de legkésőbb február végéig folyamodjanak felvételért. Legcélszerűbb, hogyha a szülők előbb az iskola igazgatóságához fordulnak, ahonnan ingyen kapják meg a szükséges nyomtatványokat és a részletes felvilágosítást. A felügyelő bizottság elnöksége.

(—) **Áthelyezés.** A közoktatásügyi miniszter *Gaál* István marosvásárhelyi tanítót a brádi állami elemi iskolához helyezte át.

Csomány ur kézzutatványai.

Gyaloglási utat elkövetése.

Mi történt Kétegyháza?

Arad, január 11.

A magyar államvasutak aradi üzletvezetősége a mai napon igen fontos okmány birtokába jutott. *Csomány* Sándor aradi szabó kezeirésze ez az okmány, mely meglepő adatokat tár fel a kétegyházi állomás főnökének rutságáról. A rut állomásfőnök ugyanis leszállította a vonatból *Csomány* urat bizonyos kézzutatványok miatt. Hogy fűgét mutatott-e a kezével *Csomány* ur, avagy barátságosan integetett; az sőtét titok marad ezután is. A rideg tény az, hogy *Csomány* ur kénytelen volt — amint ő mondja, — Aradra vonatkozólag gyaloglási utat elkövetni, ami elég szomorú dolog.

Csomány ur beadványa így hangzik:

Tekintetes Üzletvezetőség:

Tekintetes Üzletvezetőség tudomására értesítem, hogy mily bánásmódban követett el irántam a Kétegyháza, állomásfőnök ur megelőző rutsága. Én Kigyós órház fönsházalásom alkalmával Aradra való jövetelem alkalmával:

Indokok irányai!

Kétegyháza közszűl akarván jönni, miközben utazó jegyváltó emberem Társaságában beszédben jövetelem alkalmával, mint utas egyén, kézzutatvánnyal állottam a velem levőkkel, mire engem mint Alomásról elinduló vonatból felakadózza, hogy a kezzel való mutatvány ottot terheli, miközben én engedelmesskedtem személyének és ki is száltam. Anal inkább rután, minden kérdező alap kívül, következmény alapján biztosítékes okmányaim rám rivalva követelve, rendelkezésére bocsájtottam. Fenyítő körülmény miatt feikértem szépen, boesáson utiköltségem lefizetett helyére. Mire ő kegyetlenül mindenek lehordot mint egy szökő, vagy utonállót elutasított. Én mint jelenleg pénz nélkül lévén, kénytelen voltam a gyaloglási utat elkövetnem. miután is fenyítő következményt kínált nem távozásom esetére a csondóri toloncolást. Azért felkérem a Tekintetes Üzletvezetőség eljáráságát hogy mily ok alatt jogosított rendszabály foglalja ezen elkövetéseket egy utas irányában, hol is a Tekintetes Állomásfőnök urat nem ismerem. Elnőfogva maradok a Tekintetes Üzletvezetőség kéresem teljesítése alap-

ján alázattal *Csomány* Lajos férfi szabó lakásom Tököli tér 1/1 Arad.

Csomány ur indokainak irányai olyanok, hogy mi is kénytelenek vagyunk e sötét ügyben a leg-erélyesebb vizsgálatot követelni. Mert, ha valaki rut, azt csak eltűrik. De ilyen megelőző rutság példás megtorlást igényel.

Az iskolaszolga büne.

Váltóhamisítás diákokkal.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 11

A váltó köztudomás szerint igen ravasz jószág. Ha a maga nevét írja alá az ember, baj van. Ha a másét, megint baj van. És sokszor az a legnagyobb baj, ha az ember hiába írja alá akár a maga, akár a más nevét. Szóval a váltó igen ravasz jószág. Vannak azonban emberek, akik még ravaszabbak, amint azt az alábbi szegedi hiradás is mutatja:

Csordás Ferenc szegedi iskolaszolga, aki szabómesterből lett azzá, olyan módon szerzett pénzt, hogy *Tábori* János és *Erdélyi* Béla al-sóosztálybeli gimnazistákkal váltót hamisított. A gyermekek természetesen, amikor a váltón a hamis neveket aláírták, nem sejtették, hogy bünt követnek el. A hamis váltót a Szegedi Takarékos és Hitelrészvénytársaságnál nyújtotta be *Csordás* s a bank azt le is szamitoita.

A váltó lejárt, de az iskolaszolga nem rendezte. A forgatóként szereplő *Godó* Istvánt, a polgármester huszáriját és *Kertész* József csizmadiát ekkor értesítette a bank, hogy váltójukat megóvatolták, gondoskodjanak a rendezéséről. *Godó* és *Kertész* erre felmentek a pénztáratba, ahol egyértelműleg kijelentették, hogy a váltókról ők mitsem tudnak, az aláírások hamisak.

Az intézet ügyésze följelentést tett *Csordás* Ferenc ellen.

A mai tárgyaláson *Csordás*, aki 27 éves szegedi ember, beismerte, hogy 1904. szeptember 27-én, december 27-iki lejáratával 100 koronára névértékű váltót állított ki, amelyen *Godó* István kibocsájtói nevét *Tábori* János gimnazistával, *Tóth* József forgatói nevét pedig *Erdélyi* Béla gimnazistával hamisította. *Kertész* József elfogadói nevét ő maga írta alá.

A vádlott beismerésén kívül a két gimnazista a vizsgálat alkalmával tanusította, hogy egy ízben az iskolaszolga a lakására hívta őket és itt beszélgetés közben ezt kérdezte tőlük:

— Hát maguk közül ki tud szebben írni?

Eléjük tette a váltóblankettát s diktálta nekik a neveket, amelyeket ők aláírtak.

A hamisítást bizonyították ezenkívül *Kalay* Lajos főreáliskolai és *Szappanos* Péter főgimnaziumi tanárok mint írásszakértők, akik a fiukkal íráspróbát tartottak.

A bizonyítékok alapján a törvényszék *Csordás* Ferencet magánokirathamisítás miatt 8 hónapi börtönre ítélte és kötelezte, hogy a banknak okozott kárt, 100 korona tőkét és kamatait, valamint az óvási költségeket megtérítse. Az elítélt felebezett.

SPORT.

+ **Az aradi atletikai klub** holnap, január 12-én délután 5 órakor tartja VIII. évi rendes közgyűlését *Salacz*-utca 1. szám II. emeleten levő klubhelyiségében a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Alapszabály-módosítás iránti indítványok tárgyalása. 4. Pénztárnoki és számvizsgáló bizottsági jelentés. 5. Költségelőirányzat a jövő évre. 6. Tisztviselői kar lemondása. 7. Új tisztviselői kar választása. 8. Esetleges indítványok. Az elnökség kéri a tagokat, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg.

+ **Vivóakadémia** Aradon. *Maione* Vincenzo, az Aradon már évek óta nagy sikerrel működő vivómester e hó végén befejezi a szeptemberben megkezdett tanfolyamot. Befejezésül e hó 20-án vivóakadémiát rendez a Fehér Kereszt nagytermében, amelyben a tanítványokon és aradi amatőr-vivókon kívül az ország legjobb

mesterei és amatőrök vesznek részt. Az akadémia vivó-versenynyel lesz egybekötve. A győztesek részére Maione négy értékes díjat tűzött ki. Az akadémia és verseny programját, ha véglegesen meg lesz állapítva közölni fogjuk. Maione Aradról Kassára megy, ahol az ottani atletikai klubbal kötött szerződése értelmében február elsején meg kell kezdenie a tanítást. Ősszel azonban visszatér Aradra és ismét tanfolyamot nyit.

Az új sah.

Polgárháboru Perzsiában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, január 11.

Mohamed Ali Mirza, Perzsia új uralkodója nemcsak Perzsiában, hanem az egész világon közérdeklődés tárgya. Atyjának, Muzaffer Eddin sahnak halála után a nagyvezér és az ország többi nagyjai azonnal uralkodónak proklamálták s el is fogadta a trónt. Nevét eddig Európában s a többi művelt világrészekben alig ismerték. Most persze minden tényező számolni akarna vele, ha tudna.

Keresve keresik az adatokat, melyek rá vonatkoznak s össze is gyűjtik azokat a szorgalmas riporterek. De éppen ezek az adatok azok, amelyek az ítéletet alaposan megzavarják. Mert uralkodóról, aki trónt foglal el, talán még soha annyi ellentmondó, homlokegyenest ellenkező dolgokat nem jegyzett föl a napikronika.

Az egyik verzió szerint Mohamed Ali Mirza nagyon takarékos; a másik szerint örülten pazarló. Allitják, hogy nagyon szelíd és igazságszerető ember; de nyomban követi a másik felfogás, mely az új hatalmas császárt rettenetesen szigorú és kegyetlen embernek mondja. Az utóbbi időben Tebrizben, mint főkörmányzó, több halálítéletet irt alá, mint apja egész életében. Az ellentmondások itt nem érnek még véget. Beszélnek róla, hogy igen alkotmányos érzületű ember, amennyiben ő volt az, aki apját az alkotmány elfogadására rábirta. Ellenben máris hozza a hírt a táviró (nem tudni, mennyire megbízható, mennyire nem) hogy elkérgette azokat a tanácsadókat, akik apja oldalán álltak, mikor az alkotmány megadásáról szóló okmányt aláírta.

Abban megegyeznek körülbelül az adatok, hogy európai nevelésben részesült. Meglehetősen művelt ember, több nyelvet beszél és pedig európai nyelveket, a franciát, az orosz és a törököt. Mindebből természetesen egységes és kifejeződött véleményt. Perzsia új császárjáról nem lehet alkotni. Az egyetlen kérdés, amely a haladás és népszabadság barátait érdekli, nem más és nem is lehet más, mint az, hogy hivat-e az alkotmánynak, vagy nem. Az alkotmány megszületése a nép fölébredését jelenti. S mihelyt a nép fölébredt, jogait, melyekhez nagynehezen jutott, többé nem lehet elrabolni. Lehet, hogy az új sahnak van annyi bölcsesége, hogy ezt belássa. De lehet az is, hogy a hatalom fejébe száll és elvakítja. A közel jövő erről is fel fogja világosítani a világot.

Teherán-ból táviratozzák: A sah halála alkalmából a követségek lobogóikat félárbóca tüzték. Az üzletek nyitva vannak. A kormányhivatalokban is dolgoznak; a katonai iskolában, ahol az elhalálozott sah fiai, unokái és unokaöccsei tanulnak, az előadás folyik.

London, január 11. Teheráni jelentés szerint az új sah trónralépése nem fog vér nélkül lefolyni. Az új sah egész családja tegnap és ma meghódolt, de a sah harmadik öccse, *Abul Fath* fegyverrel akarja érvényesíteni jogát. Tíz ezer emberrel már Teherán felé vonul és elpusz-

titja az utjába eső helységeket. *Abul Fath* hirdeti, hogy ő Anglia megbízottja és míg az új sah reakcionárius, aki abszolutisztikus módon akar uralkodni és szétkergeti majd a parlamentet is, addig ő demokrata gondolkozású ember, aki széles alapon biztosítani fogja a nemzet jogait.

EGYESÜLETI ÉLET.

Az aradi művésztszövettség ügyei.

Arad, január 11.

Az Aradi Képző és Iparművészeti Társulat, mely megalakulása óta csendben, de annál nagyobb eréllyel dolgozik, hogy megerősödve kezdje meg nyilvános szereplését, a napokban értesítette megalakulásáról az ország hasonló célú társulatait, melyek közül a Magyar Iparművészeti Társulat ma a következő levélben válaszolt:

Az Aradi Képző és Iparművészeti Társulat
Tekintetes Elnökségének
Arad.

Folyó hó 2-án kelt becses levelükből igaz örömmel vettük tudomásul a t. Társulat megalakulását és melegen üdvözljük az iparművészet ügyének szolgálatában. Biztosítjuk a tisztelt Elnökséget arról, hogy minden alkalmal a legnagyobb készséggel állunk rendelkezésére azokban a kérdésekben, amelyek közös feladataink keretébe tartoznak és ami eszközeinktől teljesíthető támogatásra a t. Társulat mindenkor bizton számíthat. Viszont mi is kérjük, hogy a t. Társulat részt venni szíveskedjék abban a munkában, amelyet a magyar iparművészet felvirágoztatása érdekében közel negyedszázad óta végez társulatunk.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1907. január hó 7-én

A Magyar Iparművészeti Társulat nevében:
Hadik Barkóczy Endre gr. Györgyi Kálmán,
elnök. főtájtár.

a meleg hangú levél is bizonyítja, hogy az aradi egyesületre nagy hivatás és szép jövő vár. Most még nagyban folyik a taggyűjtés és szervezési akció. *Bohus* László báró, a társulat társelnöke e tisztség elfogadásáról táviratilag értesítette az igazgatóságot. A legközelebbi napokban tartják meg az első választmányi ülést. A társulat e hó 10-án küldöttséggel tiszteleg Apponyi Albert grófnál, hogy őt a védnökség elfogadására felkérje. A küldöttség vezetésére a társulat Károlyi Gyula gróf főispánt, az egylet diszelnökét kéri fel.

„Tisztelteti Kronthal ur.”

Elítelt leánykereskedő.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 11.

A berlini bíróság tegnap tárgyalta a *Brugier* szalon titkait. A hírhedt szalon tulajdonosa *Brugier* Erzsébet, aki 1840-ben született *Aschffenburgban*. Jómódu gyáros leánya volt. Zárdában nevelték, majd egy angol leánynevelőintézetbe került. Azután *Karlsruheba* ment, ahol egy üzletben talált alkalmazást. Itt egy francia tisztel ismerkedett meg, aki a német-francia háborúban elesett.

Brugier erre Franciaországban keresett és talált is alkalmazást. Tizenöt évvel később *Berlinben* telepedett le, ahol eleinte divatárusnő volt, később pedig nyelvtanítással foglalkozott. A rendőrségnek azonban csakhamar dolga akadt a „nyelv-mesternővel.” *Brugier* asszony ugyanis nem annyira tanítással, hanem inkább azzal foglalkozott, hogy férfiakat és félvilági hölgyeket hozott össze egy-egy édes órácskára. 1897-ben egy hónapi fogságra ítélték *Brugier* asszonyt. Csakhamar azonban egymásután kö-

vetkeztek a két, négy hónapi és későbbi egy évi büntetések.

1901-ben nagy szalont nyitott *Brugier* asszony, ahol leánykereskedéssel foglalkozott. Végre a rendőrségnek is feltűnt a dolog. Megfigyelték az asszonyt és letartóztatták. A rendőrség embere nagyon terhelőleg vallott az asszonyra.

Brugier asszony szalonja — vallotta a rendőrtisztviselő — veszedelmes barlang volt. *Cukrászdában* és *kávéházakban* ismerkedett meg a veszedelmes nő a leányokkal, akiket azután magához csalogatott. Az előkelő körökben büszkék voltak arra, hogy *Brugier* szalonjához tartoznak. A szalonba nagyon nehezen lehetett bejutni. Csak azt engedték be, aki tudta a jelszót. A jelszó ez volt: *Tisztelteti Kronthal ur.* A lakásban a legborzasztóbb orgiákat rendezték, amelyekben asszonyok és gyermekek is résztvettek. Október 29-ikén a rendőrség e lakás összes kijáratát elállta. A rendőrség embere tudta a jelszót, így minden nehézség nélkül engedték a szalonba. *Brugier* asszonyt rögtön letartóztatták.

A tegnapi tárgyaláson az asszony mindent bevallott. Az ügyész — tekintve a vádlottné nagy „forgalmára” — szigorú büntetést kért. Különösen kérte, hogy a vádlottnő öreg korát vegye a bíróság tekintetbe.

A bíróság aránylag enyhe büntetést szabott a veszedelmes asszonyra. Egyévi fogságra ítélte és ebbe is kéthónapi vizsgálati fogságot beleszámított.

Az Aradi Versenyegylet Darányi Ignácnál.

A vidéki turf válsága.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, január 11.

A módfelett elharapódzott totalizátor-játék ellen a fővárosban tudvalevőleg harcot indítottak, amelynek első jelentősebb eredménye az lett, hogy a Magyar Lovaregylet már ez évre is eltörölte a totalizátor-fogadásokat a 60 filléres helyeken. Ezzel az intézkedéssel, amelylyel legalább részben gátat vetnek a legalsóbb néposztályok játékszenvedélyének, a Lovaregylet elesik jövedelmének egy tekintélyes részétől és ezért hivatalosan tudatta már az Urlovasok Szövetségével és a vidéki versenyegyletekkel — köztük az aradival is, — hogy nem támogatja ez évi versenyeket. Az Urlovasok Szövetsége minap tartott közgyűlésén tudomásul vette a Lovaregylet szubvenciójának megvonását és ehhez képest a maga részéről is szűkebbre szabta azt a támogatást, amelyben eddig a vidéki turfot részesítette.

A két legelőkelőbb turfegylet intézkedései érzékenyen sujtják az Aradi Versenyegylet-et is. Az egylet nem kapja meg többé a Lovaregyletnek 3000 koronát kitevő szubvencióját, míg az Urlovasok Szövetségétől az eddigi 3000 koronás segély helyett csak 2100 koronát fog kapni, mert a Szövetség 30 százalékkal leszállította az eddig adott szubvenciót. Miután az Aradi Versenyegyletnek eddig élvezett támogatásával szemben a földmívelésügyi miniszteriumnak érintetlenül hagytt 3000 koronás és az urlovasok 2100 koronás szubvenciója nem elég ahhoz, hogy hozzáadva még a 20.000 koronát kitevő egyleti vagyoni kamatait, a tagdíjakat, a nevezési és belépődíjakat, az egylet évenként nagyobb szabású versenyeket rendezhessen: az Aradi Versenyegylet meg fogja kérni *Darányi Ignác* földmívelésügyi minisztert, hogy emelje föl 10.000 koronára az egylet szubvencióját, aminek ellenében az egy-

let továbbra is rendezzi az évi 24.000 koronát fölemesztő versenyeket.

Az Aradi Versenyegylet a magasabb szubvenció elnyerése végett már a jövő hónap elején tisztelegni fog a földművelésügyi miniszternél abban a monstre-küldöttségben, amely az összes vidéki turf-egyletek nevében kérni fogja a minisztert, hogy a vidéki löverseny-ügy segélyezésére költségvetésileg megszavazott 100000 koronát ossza föl arányosan a vidéki egyletek között. Minthogy az aradi egylet a nagyobb versenyeket rendező első osztályba tartozik, a melybe rajta kívül még csak a pozsonyit, kassait és nagyváradit sorozták, az aradi löverseny-sportot szolgáló egylet intézősége reméli, hogy a miniszter teljesíteni fogja kérését és a fölemelt szubvencióval lehetővé teszi az egylet további eredményes működését.

Ha a miniszter megtagadná az aradi és a többi egylet kérelmét, akkor könnyen lehetséges, hogy a vidék turf-egyesüléseit válság fenyegeti, amely csak az egylet föntartóinak nagy áldozatkészsége árán kerülhető ki.

A nagyküldöttség eljárásának napját még nem határozták meg, ezt a vidéki egyletek az Urlovasok Szövetségével együtt fogják megállapítani. Az Aradi Versenyegylet részéről *Károlyi Gyula* gróf elnök, *Friebeisz Miklós* és *Purgly László* alelnökök, *Persa Péter* titkár és több választmányi tag fog a küldöttségben résztvenni.

Közbeszólások Lexikona

(Kezdő városatyák figyelmébe.)

A tegnap bevezetett kétnapos során közgyűlés megdöbbenéssel tapasztaltam, hogy a városi törvényhatóságnak milyen végtelenül kevés a közbeszóló. Órák, sőt napok telnek el anélkül, hogy bárki is közbeszólna. Az a néhány közbeszólás, a mely a lapokban megjelenik, a közgyűlési tudósító fantáziájának torz-születése, aki azt hol *Mittner József*, hol *Reicher Ferenc* szájába adja. Ezen a hiányon pótolandó, elhatároztam, hogy kiadom a *Közbeszólások Kis Lexikonát*, a melyet minden város tya haszonnal forgathat, s a melylyel tarkává lehet tenni az olyan közgyűléseket is, amelyekben csak a csatornaművek ejektorainak célszerűbb beosztásáról tárgyalnak.

E sajtó alatt levő műveimből itt rövid mutatót közlök.

1. *A szónok*: . . . Nem akarom a tisztelt közgyűlés türelmét hosszú ideig igénybe venni . . .

Közbeszólás: Azt nagyon helyesen teszi!

2. *A szónok*: . . . Nem akarom folytatni, mert talán sokáig is terhére voltam a t. közgyűlésnek . . .

Közbeszólás: Ugy van!

3. *A szónok*: . . . és legyen szabad szerény véleményemet e tárgyról kifejteni.

Közbeszólás: Ha magának örömet okoz, csak tegye!

4. *A szónok*: Vannak az emberi életben pillanatok . . .

Közbeszólás: Nem igaz, nincsenek!

5. *A szónok*: . . . És habár a költségvetés néhány tételét kifogásolom, azt végeredményében elfogadom.

Közbeszólás: Na ja, mert van szíve!

7. *A szónok*: A tanács a városi háztartásban határozott pazarlást követ el.

Közbeszólás: Ugy szórja a pénzt, mint maga a szót!

8. *A szónok*: . . . És ezzel bevezem szavaimat . . .

Közbeszólás: Helyes! Üljön le és üdvözlőjké magát minden oldalán!

9. *A szónok*: Remélem, hogy a boszédemben foglaltakat föl fogják használni . . .

Közbeszólás: Áltatónak.

10. *A szónok*: Mert a jelenlegi állapotokat tovább elnézni nem vagyok hajlandó!

Közbeszólás: Akkor . . .

(A tizedik számú közbeszólást, a leghatásosabbat ide leírni nem lehet. Ez a könyvhez külön zárt borítékban lesz mellékelve, hasonlítani fog a politikában előforduló, sugva elmondott közbeszólásokhoz. Természetesen, ezt is csak közbeszólni nem lehet.)

Ezek csak az általánosságban tartott közbeszólások. A speciális ügyekre vonatkozó, ugynevezett közbeszólások könyvében lesznek olvashatók.

Brr.

Az aradi egyetemért.

Felszólalás a Házban.

Dobroszláv Péter beszéde.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 11

A harmadik egyetem elnyerése körül folyó harcban Arad városa csak a legutóbbi időben elegyedett bele, még pedig *Goldis László* képviselőnek egy felszólalása folytán. Addig csendes óhajként megnyilvánult ugyan a kívánság, hogy a harmadik egyetem Aradra kerüljön, de szószólója ennek az óhajnak nem akadt. Most, hogy Arad város törvényhatósága feliratban kéri a város számára az egyetemet, ismét felszólalt a Házban egy képviselő Arad érdekében. A képviselő nem aradi ember. Temesvári. Ezt meg kell jegyezni akkor, amidőn az Aradon lakó honatyák közül egyik sem tartotta érdemesnek, hogy városa érdekében szót emeljen.

A kultusztárca tárgyalásának során, mint fővárosi tudósítónk táviratozza, *Dobroszláv Péter*, Temes megye csákovai kerületének képviselője is felszólalt s Aradnak követelte a harmadik egyetemet. Részletes tudósításunk a következő:

Dobroszláv Péter: A harmadik egyetemről beszél. Nagy baj, hogy sok város tisztán finansziális szempontból bírálja e kérdést, noha itt tisztán kulturális szempontokat szabadna figyelembe venni. Hova állítsuk a harmadik egyetemet?

Hódy Gyula: Zombolyára. (Derűtség.)

Kardos Samu: Nagybecskerekre.

Buza Barna: Sátoraljajhelyre. (Derűtség.)

Hammersberg László: Kassára

Szász József: Komáromba. (Zajos derűtség.)

Dobroszláv Péter: A harmadik egyetem nem egyes városoknak, hanem a nemzeti kulturának ügye. A fölállítás kérdését csupán a nemzeti kultúra szempontjából kell eldönteni. A harmadik egyetemnek az lenne legfőbb hivatása, hogy a hallgatóságot decentralizálja, ami megszüntetné a tulzsufaltságot. A topográfiai viszonyok folytán 32 megye fiatalosága a budapesti és kolozsvári egyetemet látogatná, a hátralevő megyék fiataloságának marad tehát a harmadik egyetem, amely azonban egymagában nem elégíti ki a kulturális szükségleteket s nem szünteti meg a tulzsufaltságot. A harmadik egyetem tehát nem oldja meg véglegesen ezt a kérdést. Ezenkívül még két egyetemre van szükség. A harmadik egyetemet a Tisza vidékének, a délvidékeknek kell adni, mert a délvidék városainak kulturális és gazdasági súlya jóval nagyobb mint az ország összes többi városainak együttvéve. A nemzetiségi igazságok ellensúlyozására is kell az egyetem. Hosszasan beszél a nemzetiségi kérdéstről s arra a következtetésre jut, hogy támadólag kell föllépni a nemzetiségi kérdéssel szemben. Erőszakkal a nemzetiségi kérdést megoldani lehetetlen. Egy hatalmas kulturintézményre van ezért szükség, amely a délvidéken megteremtene a magyar faj szellemi szupremáciáját. A három főiskola

fölállítására a fölvidéken Pozsony és Kassa, a délvidéken elhelyezendő egyetemért három város: Arad, Temesvár és Szeged küzdenek. Ezek között a legalkalmasabb Arad. Ott illeti meg legjobban a harmadik egyetem, mert Arad mindig előljárt a hazafias viselkedésben s a hatvanas években legszívósabb védelmezője volt a jogfolytonosságnak. Az aradi egyetem által fölvennők a harcot a románok kulturális törekvésével, amely itt a Maros mentén ömlik el a legszélesebben. Elfogadja a költségvetést.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Január 12. A szegény tanulókat segítő-egyesület estélye (Fehér Kereszt téikert) — Az aradi turista-egyesület hangversenyyel egybekötött táncestélye (Iparosház.) — Az aradi hivatalosok betegsegélyző- és temetkezési-egyletének táncvigalma (Láng-vendéglő.) — Az egyesült újrad-zsigmononázi önkéntes tűzoltó egylet álarcosbálja (Martini sörcsarnok. — A mezőkövácsházai iparosok táncvigalma (Roth-vendéglő.) — A magyar-banhegyesi uri közönség táncvigalma (Nagyvendéglő.)

Január 13. Az aradi horbély-fodrász iparosok és segédek táncvigalma (Központi Szálló.) — Táncestély Gyorokdn (Nagyvendéglő.)

Január 19. A magyarországi kereskedelmi alkalmazottak szakegylete aradi csoportjának táncvigalma (Fehér Kereszt) — Az aradi királyi főgymnasium Petőfi önképzőkörének táncmulatsága (Iparosház.)

Január 26. Az aradi izraelita nőegylet és népkonyha estélye.

Február 1. Tanítóbal Iparosház.)

Február 2. Az aradi vaskereskedők és vaskereskedelmi alkalmazottak táncvigalma (Központi Szálló.)

Február 3. A hódmezővásárhelyi kereskedőifjak együletének álarcosestélye (Fekete Sas.)

(=) Aradi művészek Hódmezővásárhelyen. A hódmezővásárhelyi kereskedő ifjak egyesülete február 3-án a „Fekete Sas”-ban kabarettel egybekötött álarcos estélyt rendeznek. A kabarett feltizenegykor lesz és az aradi szintársulat művészei vesznek részt benne. Műsora a következő:

1. Nyitány, előadja a honvédezenekar. 2. Bernáték kikocsiznak. Bohózat, írta: Heltai Jenő. Személyek: Bernát: *Szendrey Mihály*. Bernátné: *H. Novák Irén*. Kocsis: *Nyáray Antal*. 3. Táncduett, előadják: *Sz. Kontay Boriska* és *Nyáray Antal*. 4. Kuplék: 1. Alagut-dal a Malakoff hercegből. 2. Berger Zsiga. 3. Seifensieder Moni. 4. A koldus hercegnő. 5. Matild, te zülleni akarsz. Előadja: *Nyáray Antal*.

(=) Mulatság Gyorokon. Január hó 13-án, vasárnap Gyorokon a nagyvendéglőben, részben kulturális célra, részben a csángótelep részére beszerzendő harang javára a telep ifjuság zártkörű táncestélyt rendez. Belépődíj személyenkint 1 korona.

Kereskedelmi szabad liceum.

(Az Aradi Kereskedők Köre előadásai.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 11.

Az Aradi Kereskedők Köre, hogy a kereskedő-osztály között a kereskedelmi és az általános műveltséghez tartozó, a mindennapos élettel összefüggő ismereteket minél élvezetesebb és népszerűbb formában terjessze, szabad liceumot rendez, amelyen kiváló szakférfiak foglalkoznak az egyes tárgyak köréből vonzó, élvezetes előadásokat tartani. Az előadások minden kedden este 9 órakor a kör helyiségében lesznek s az első előadás már a jövő hét keddjén, január 15-én lesz. Az előadáson a kör minden tagja részt vehet s ezen kívül, hogy a szabad liceumon előadandó ismeretek minél szélesebb körben terjedhessenek, vendégeket is szívesen lát a kör. Belépő-díj az előadásokra természetesen nem lesz. A szabad liceum érdekes és hasznos voltáról annak programja beszél, amely a következő:

Január 15. *Kepes Ármin* felső kereskedelmi iskolai tanár előadása: *A magyar kereskedelem múltja.*

Január 22. *Jankó Gyula* fa- és fémipariszkolai tanár: *Az iparművészet.*

Január 29. *Telbisz* György főreáliskolai tanár: *Az árúk és élelmiszerek hamisítása*, a kereskedelmi vegytan.

Február 5. *Wagner* János tanítóképzői tanár: *A természettudományok köréből*.

Február 12. *Reisinger* Ferenc dr.: *A külföldi kereskedelmi törvényhozás*.

Február 19. *Aussterweil* László dr.: *Az antialkoholizmus*.

Február 26. *Sátor* József főgimnáziumi tanár: *A magyar irodalomtörténetből*.

Március 5. *Zima* Tibor ipartestületi titkár: *Az ipartörvény reformjának a kereskedőket illető része*.

Március 12. *Jankó* Gyula tanár: *Az iparművészet*. (II.)

Március 19. *Kepes* Ármin felső kereskedelmi iskolai tanár: *Kereskedelmi szokások*.

Ezen, eddig is megállapított előadások, a mennyiben az érdeklődés megkívánja, folytatódni fognak. Az előadásokra a kör vezetősége ez uton is meghívja a tagokat és érdeklődőket és kéri, hogy azokat saját szórakozásuk és hasznuk érdekében is állandóan, minél számosabban látogassák. Az előadások mindenkor esti 9 órakor kezdődnek. *Meer* Ármin, a köznevelődési osztály igazgatója.

A gyilkos postatiszt.

A kitartott férj.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 11.

A fővárosi bünkrónika legsötétebb lapjaira tartozik az a história, mely tegnap este a Dob-utca 9. számú háznak egy piszkos szobájában néhány revolverlövessel végződött. A lapok megírták, hogy Vidos István postatiszt agyonlőtte a feleségét, mert ez — így mondotta az éjjel a rendőrfogalmazó előtt a gyilkos — szeme előtt csalta meg őt.

Vidos István így rokonszenvesnek látszik, pedig — amint most jelentik, — korántsem az.

Az elmúlt év augusztus havában vette feleségül *Löwinger* Herminát. A házasságot hosszabb „szerelem” előzte meg, amely szerelemben azonban, már akkor is benjátszott a jogos féltékenység. A házasság megkötése után az asszony teljesen férjére bízta magát, de ennek a keresetéből nem lehetett megélni. Az asszonynak is keresni kellett. Annál inkább, mert Vidos István a saját személyére többet költött, mint amennyit a diurnistasággal keresett.

Vidos István tudta, hogy a felesége szerelmes természetű és kalandokat keres, tőkét kovácsolt ebből és kamatoztatta a tőkét. Addig szünetelt a féltékenysége, a míg látta helyesnek és jónak, illetve hasznosnak és csak akkor támadt fel újra, amikor *Löwingerék*, az asszony szülei megunták a felesége után élő embert és el akarták távolítani.

Csak ekkor kezdett az asszony után lesni és meg akarta akadályozni azokat a kalandokat, amelyeknek létrejöttéhez azelőtt segédkezett nyújtott. Féltékenységi jeleneteket rendezett, amelyeket eddigi magatartása éppenséggel nem tett megokolttá és azt akarta, az asszony menjen el vele a szülei lakásból. Az asszony erről hallani sem akart és azt mondotta:

— Menjen maga! Vagy pedig huzza meg magát és örüljön, ha megtűrjük. Vidos az utóbbi időben már állandóan az asszony nyomában volt, gyakran meghiusította találkait és ezért végképpen szakított vele.

Csak akkor, amikor Vidos látta, hogy tovább meg nem tűrik a Dob-utca 9. szám alatti piszkos zugban, tehát a „jómódtól” elesik, hátrázta el a gyilkosságot és öngyilkosságot.

A „lakás”-ban, amelyet csak egy posztó-

rongy választ el az üzlettől, betegen feküdt az asszony huga, *Margit*, ennek szeme előtt lőtte agyon Vidos a feleségét. Aztán maga ellen fordította a fegyvert. Öngyilkosságát megakadályozták. A rendőrségen a vizsgálatot *Tóth* János kapitány vezeti és a tanúk kihallgatása után Vidost átkísérteti az ügyészséghez. Vidos nem számíthat arra, hogy az esküdtek felmentik. A felesége után élőködő férjet, aki addig mindent türt, amíg neki is jutott a keresetből, undorral fogják elítélni.

Vasuti baleset Zimándujfalun.

Összeütközött vonatok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 11.

Ma este kisebb összeütközés történt az az Acsev. zimándujfalusi állomásán. A baleset szerencsére az utasokban nem tett kárt és a vonat félórai késéssel folytathatta útját. Az összeütközésről alábbi tudósításunk szól:

Ma este féltíz órakor a zimándujfalusi állomásra berobogó 125-ös számú motoros neki ment a pályaudvaron veszteglő 179-es számú tehervonatnak. A motor vezetője, *Kaszás* János a sötétben nem vette észre a sinen álló tehervonatot és csak az utolsó pillanatban fékezte meg a motort. De ekkor már késő volt és a motor majdnem teljes erővel neki szaladt a tehervonatnak. A motoros csekély számú utasai az összeütközés következtében leestek ülőhelyeikről, többen pedig nekiestek az ablakoknak. De szerencsére ijedségen kívül nagyobb baj nem történt. Az utasok csak kisebb sérüléseket szenvedtek és így orvosi segílyre nem is volt szükség.

A motor sem rongálódott meg, csupán az oldala horpadt be egy kissé, de üzemképességét azért nem veszítette el. Az állomásfőnökség nyomban megindította a vizsgálatot a baleset okának kiderítésére és kitünt, hogy az összeütközés hibás váltóállítás következtében történt. A bűnös váltóór ellen szigorú vizsgálatot indítanak.

A megrémült utasok csakhamar megnyugodtak, amikor értesítették őket, hogy a motor a tehervonat mozdonyának odakapcsolása után ismét folytatja útját. A motoros harminc pernyi veszteglés után csakugyan elindult és akadálytalanul folytatta tovább útját. Aradra érve két utas jelentkezett az Acsev. állomási képviselőségénél és bemutatták sérüléseiket, melyek orvosi vélemény szerint — nyolc napon belül gyógyulók.

Polónyi provokálta Halmost.

A leleplezett ügynökösödés.

A kabinet liloma érzékenykedik.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 11.

A győzelemre jutott demokrata-párt nevében Budapest főváros tegnapelőtti közgyűlésén *Halmos* János nyugalmazott polgármester azt az indítványt tette, hogy a főváros válassza meg diszpolgárává *Kléh* Istvánt, a Sasok egyik vezérét, a fővárosi törvényhatóságnak érdemekben gazdag vezető férfiát. A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel fogadta az indítványt, csak egy ember vállalkozott arra, hogy megrontsa az ünnepi hangulatot: *Preyer* Hugó, a Sasok százszint játszó, ujdonsült vezére. Mindenki tudta, hogy *Preyer* nem a saját iniciatívájából cselekedett, hanem *Polónyi* Gézának, a Sasok mi-

niszteri székbe jutott néhai vezére megbízásából, aki ilyképen akart konkolyt hinteni a pártok közé és különösen kellemetlenkedni a demokratáknak.

Preyer izléstelen kirohanására *Vázsonyi* Vilmos megadta a méltó választ, leleplezván *Preyer*t, aki közvetlenül a községi választások előtt mandátumot kunyorált a demokratáktól. Az ülés végén igen érdekes jelenet játszódott le a közgyűlési társalgóban. Amint arról lapunk más helyén is megemlékezünk, *Halmos* János odament *Preyer*hez és előtte, *Polónyira* vonatkoztatva, a következő lesujtó nyilatkozatot tette:

— Tudom, hogy kinek a megbízásából szólaltál föl. Mondd meg annak az urnak, hogy kár neki ilyen megbízásokat adnia, mert én ismerem őt. Tudom, hogy a mikor polgármester voltam, egy délelőtt beadványt hozott, *szignatura nélkül*, délután ugyanabban az ügyben *felszóltalt s tudom azt is, hogy mennyit kapott érte*. Ilyen a te vezéred.

Halmos nyilatkozatának — mint fővárosi tudósítónk késső éjjel táviratozza — most érdekes utójátéka van. *Polónyi* Géza, a kabinetnek tö b izben leleplezett lilomfia, ma délután megbizta *Bolgár* Ferenc honvédelmi miniszteri államtitkárt és *Kaas* Ivor bárót, hogy kérjenek felvilágosítást *Halmostól* tegnapelőtt tett sértő kijelentésért. A segédek titkolóznak és mint-hogy *Halmos* sem nyilatkozott lovagias ügyéről, az affér részleteiről még nem sikerült többet megtudni.

HIREK.

Analfabéta városatyák.

Arad, január 11.

Érdekes hír érkezik *Nemes* Gyula városából. A város igazoló választmányához telebbezés érkezett be, amely *huszonhárom* városatyá mandátumának megsemmisítését kéri, azon az alapon, hogy ezek a városi képviselők *sem írni, sem olvasni nem tudnak*. Hogy miképpen határoz ebben az ügyben az igazoló választmány, az nem tartozik erre a lapra. Csupán az érem másik oldalát bolygatjuk, mert ez már közügy, szomorú közügye az egész országnak.

Analfabéták a város, a megye, az ország sorsainak intézésében: ime a legsivárbabb kép, amely mindennél jobban jellemzi szomorú állapotainkat. Kisdéd, ökönyi országok mértőfödekkel vágatnak előttünk az emberi kulturában, mi pedig lomhán, tétlenül várjuk a deus exmachimát, amely minden átmenet nélkül paradicsomot varázsoljon a riasztó pusztaságból. A képviselő urak apró-cseprő személyi kérdések felhántorgatásában lelik minden örömeiket, a kormány az ugynevezett „kötött marsrutát” tartja maga elé védőpajzsul, valahányszor tettekre szólítják fel és ezalatt pusztul a nép, vagy kivándorol, a tüdővész és a pellagra ezerszámra szedi áldozatait, nyomorog és butul a nemzetfentartó elem.

És mindez miért? Száz és egy oka van ennek, de legfőképen egy: hiányzik az iskola, minden kulturának és kedvező gazdasági viszonyoknak legfőbb kuforrása. Az a mandátumában megtámadott huszonhárom ember nem a saját bűnéből nélkülözi a tudás legelembibb feltételeit. Valószínűnek tartjuk, hogy legnagyobb részt ép elmével, talán tehetséggel megáldott emberek, akikben meg van minden jó tulajdonság arra, hogy részt vegyenek a közügyek intézésében. Erre vall legalább az, hogy a népbeljűk helyezte bizalmát és tőlük várja

városának helyes vezetését. Az ép elme, a tehetség meg volna, de nincsen meg hozzá a kellő tudás.

Ez pedig az állam bűne. Amíg a népoktatás a mai szegény alapokon fekszik, ne várjunk más állapotokat Magyarországon. Ez neveli az embereket, ez termékenyíti meg a parlagon nevelő agyakat. Ami teljességgel differenciálatlan társadalmunkban sok nagyra hivatott tehetség pusztult már el, mások pedig a nyomasztó légkör hatása alatt nem emelkedhetnek magasabbra a jó középszerűségénél. Sokszor halljuk egyik másik írónkról, művésznkről, színésznkről, hogy: hej ha franciának, vagy németnek születik! És ez nemcsak arra vonatkozik, hogy a nyugoti kulturálmokban, jobban megbecsülik az irodalmat, a művészeteket. Főleg azt jelenti, hogy ugyanaz az egyén, francia vagy német légkörben, a bűnös Párisban, vagy a kissé rideg, de magas kulturájú Berlinben, avagy bárhol másutt, ahol nagyobb a műveltség és több az életkedv, sokkal nagyobb kaliberű, többet produkáló egyéniséggé nőtte volna ki magát, mint nálunk, ahol a néptanítók kilencven százaléka nyomorog, nincs iskola, nincs könyvtár, se más kulturális intézmény.

Az állam bűne ez és szenved is érte eleget ez a szegény ország. Iskolát, ingyenes népoktatást és rövid évtizedek múlva más képe lesz Magyarországnak. Akkor nem lesz majd szükség a gyulai felebbezéshez hasonló kifogásokra.

— **A király elutazása.** Budapest-ről táviratozzák: Ma délelőtt József főherceg hosszabb látogatást tett a királynál, aki azután ma délután fél 3 órakor Bécsbe utazott.

— **A szultán haldoklik.** Konstantinápolyból táviratozzák: A szultán állapota reménytelen, a katasztrófa minden órában várható.

— **Miniszterek a királynál.** A „Bud. Tud.” jelenti: Wekerle Sándor miniszterelnököt ma délelőtt 11 órakor a király különhallgatáson fogadta. Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter ma délelőtt szintén kihallgatáson volt a királynál.

— **Fogat fogórt.** Budapest-ről táviratozzák: A fővárosi III. kerületi demokrata-kör, amelynek Keszits Antal, a kerület függetlenségi képviselője is tagja, mai választmányi ülésén titkos szavazással Keszitset egyhangulag kizárta a körből.

— **Az aradi Lloyd-társulat palotát épít.** Az aradi Lloyd-társulat, amelynek helyisége most a városi bérházban, a félemeleten van, már régóta tervezi, hogy saját otthont épít magának, megfelelőt a társulat és a kor igényeinek. Amint hírlik, ez a terv már legközelebb valóra fog válni és Lloyd palotát épít magának. E célra a társulat tagjai betéti-társaságot alapítanak és megvásárolják a Vörösmarty- és a Petőfi-utcák sarkán lévő egyemeletes házat, amelyben a régi Arad leghiresebb kávéháza, a Magyar Király kávéház volt, az első emeletet pedig annakidején a járásbíró foglalta el. Az egyemeletes házat, amely most Vajda István dr. tulajdonát képezi, lebontják és annak helyébe modern bérpalotát építenek, amelynek első emeletét a Lloyd számára rendezik be. A földszinten üzlethelyiségek, a második emeleten pedig bérbeadandó lakások lesznek.

— **Sümei Vilmos provokál.** Budapest-ről táviratozzák: Sümei Vilmos országgyűlési képviselő ma Okolicsányi László és Eitner Zsigmond képviselők útján lovagias elégtételt kért Leitner Adolf, Pető Sándor és Bródy Ernő

demokrata képviselőktől azért a nyilatkozatért, amely a mai lapokban az ő aláírásukkal Sümei ellen megjelent.

Későbbi távirat jelenti, hogy Leitner Adolf és Pető Sándor Csergő Hugót és Biró Henriket nevezték meg segítőkül, míg Bródy Ernő Sándor Pált és Karsay Sándor dr.-t bizta meg képviselővel. A felek holnapután kezdik meg a tárgyalásokat.

— **Husz millió értékű új pénz.** Bécs-ből táviratozzák: A kormány törvényjavaslatot terjesztett a képviselőház elé, amely feljogosítja a kormányt újabb váltópénz verésére. Az 1892. évi Magyarországgal megkötött pénzverésre vonatkozó szerződés szerint a monarchia két államában 60 millió korona értékben vernek 10 és 20 filléres nikkelpénzt. Ebből 42 millió korona Ausztriára, 18 millió korona Magyarországra esnek. E kontingens legnagyobb részét lassan, lassan, eltekintve egy csekély tartaléktól, forgalombahozták s most előállott annak a szükségessége, hogy a forgalomban lévő nikkelpénz összege a szükségletnek megfelelőleg fel-emeltessék. A kormánynak az a terve, hogy a Magyarországgal kötendő újabb szerződés alapján a monarchia két állama együtt összesen újabb 20 millió értékű nikkelpénzt veressen, amely összegből Ausztriára 14 millió korona, Magyarországra 6 millió korona esnek.

— **Strassnoff bűnpörének tárgyalása.** Zágráb-ból táviratozzák: Strassnoff Ignác bűnpörének holnap kezdődő tárgyalása iránt az egész városban óriási érdeklődés nyilvánul, ámbar a bíróság arra törekszik, hogy a pört kivetkőztesse szenzációs politikai jellegéből. A kirakatok tele vannak a nagystilű szélhámos arcképével. A közönséget egyébként csak nagyon korlátozott számban bocsátják be a terembe. Még az újságírók számára is külön jegyeket állítottak ki, még pedig minden szerkesztőség részére csak egy jegyet. A tárgyalást Alekovits bíró fogja vezetni.

— **Udvarny Ferenc mentelmi joga.** Budapesti tudósítónk táviratozza: A képviselőház mentelmi bizottsága ma délben Gaál Sándor elnöklésével ülést tartott, amelyen Udvarny Ferenc ügyével foglalkozott, aki ellen a budapesti kir. főügyészség csalás és sikkasztás büntette miatt a vizsgálatot megindította s az előzetes letartóztatás céljából elővezetési parancs kiadására kér felhatalmazást. A mentelmi-bizottság egyhangulag felfüggesztette Udvarny mentelmi jogát.

— **Házasság.** Bosnyák Lajos szemlaki földbirtokos, Bosnyák Imre holdmezési földbirtokos fia január hó 12-én, szombaton délután tartja esküvőjét Szolláth Ilona kisasszonnyal, Szolláth József előkelő szentesi földbirtokos szeretetreméltó és bájos leányával.

— **A Pórgári Takarékpénztár mérlege.** Mai számunkban a hirdetések között közöljük az Aradi Pórgári Takarékpénztárnak az 1906-ik üzleti évről szóló mérlegét. Megszokott dolog, hogy ennek a pénztárnak mérlege korán jelenik meg a nyilvánosság előtt és az is természetes, hogy a mérleg egy fényes üzleti eredménnyel teljes képet tár elénk. A forgalom — amint a mérleg mutatja — valamennyi üzletágban hatalmas mérveket öltött. Különösen nagy keresletnek örvendenek a takarékpénztár záloglevelei. Dacára a tartalékalap rendezés és rendkívüli, körülbelül 64.000 koronát kitévő busás dotációjának és a nyugdíjalap rendkívüli dotációjának, az idei évben a kis részvények után 11, a nagyrészvények után 55 korona osztalék jut a részvényeseknek. Ezt az eredményt a részvényesek bizonyára örömmel fogják tudomásul venni.

— **Nagy vasuti katasztrófa.** Génouai távirat jelenti: A Secolo XIX. Santragóból, Chile államból következő táviratot kapta: A talgai pályaudvaron egy személyvonat hamis váltóállítás következtében a mozdonyoszinbe rohant. A két gép, mely a vonatot húzta, nekiment egy

oszlopnak és felrobbant. Tűz támadt, mely vilámgyorsan terjedt. Ot kocsit elégett. Az utasok közül többen meghaltak vagy megsebesültek. Talgaba két segélyvonatot küldtek.

— **Eljegyzés.** Lustig Mór aradi kézműves nagykereskedő tegnap jegyet váltott Weisberger Szidi kisasszonnyal, Weisberger Pál máriaradnai tekintélyes kereskedő leányával.

— **Vátozások a bíróságoknál.** Az aradi királyi törvényszék kerületéhez tartozó járásbírókhoz, amint értesülünk, legközelebb több változás következik be. Szarka Sándor járásbíró a világosi járásbíróstól a nagyszalontai járásbíróshoz helyezik át, Nyisztor Sándor aradi kir. törvényszéki aljegyzőt pedig a máriaradnai járásbíróshoz albiróvá nevezik ki.

— **Elégett munkások.** New-York-ból jelentik: A pittsburgi acélművekben borzalmas gázrobbanás történt, amely 22 munkást azonnal megölt s 6 munkást súlyosan megsebesített. Csupán egy munkás maradt sértetlen. A fölrobbant gáz szétvetette a kohót, melynek izzó széntömege előntölte az egész műhelyt s akit az izzó acélfolyam elért, egy pillanat alatt hamuvá égett, úgy, hogy a szerencsétlenül jártaknak nyomát sem lehetett megtalálni. Az acélművek Carnegie tulajdonát képezik, aki szeret magyar munkásokat alkalmazni. Félt tehát, hogy a borzalmas katasztrófánál több magyar ember is életét veszítette.

Hasonló szerencsétlenség híret táviratozzák Frankfurtból is. Greispolsheim gyárváros egyik kemencegyárában eddig kiderítetlen okból tűz támadt az egyik helyiségben, amelyben 29 gyermek dolgozott. A tűz oly gyorsan terjedt a műhelyben, hogy a 15—17 éves gyermekek közül 15 leány és 6 fiú teljesen elégett. 8 gyermeket sikerült megmenteni.

— **Kuropatkin párbajra hívták.** Pétervár-ról táviratozzák: Kaulbers, Grippenber és Szokolov tábornokok Kuropatkin párbajra hívták, mert az orosz-japán háborúról írott művében kemény kritikát mond az ő szereplésükről.

— **Visszatartják a katonákat.** A nemrég besorozott ujoncok január 15-én vonulnak be három évi szolgálatra az ezredékhez. Ugy szokott lenni máskor, hogy az ujoncok bevonulásakor az öreg bakákat, a kiszolgált legénységet hazaeresztik. Az idén azonban nem így lesz, mert az ezerkilencszázhárombeli legénységet csak május 8-án szabadsgolják. Ezt a keserű hirt már ki is hirdették tegnap az öreg legénység előtt, amely joggal zugolódik a rendelkezés ellen.

— **A varrógép rabja.** Borzalmas helyzetbe került munkája közben egy varróleány, mint Berlin-ből jelentik. A leány egy nagy műhelyben dolgozott, ahol az összes varrógépeket villanymotor hajtotta. Egy vigyázatlan pillanatban a leány keze a varrógép tüje alá került és a gép a szó szoros értelmében fogva tartotta. Előhívták gyorsan a gyár mechanikusát, aki kénytelen volt egy óráig tartó lassu munkával darabonként szétszedni a gépet és a súlyosan megsebesített leányt kiszabadítani.

— **Aulich tábornok csókja.** A minap történt az aranyos-tordamegyei Makfalván, hogy Kovács Sándorné, egy öreg hetvenéves matróna, amikor a kemencéjénél melegedni akart, egy kipattant szikrától meggyuladt és halálra égett. A tragikus véget ért öreg asszony életéből most érdekes történetet írunk. A negyvennyolcas időkben történt, amikor még Kovács Sándorné fiatal lány volt és Szilveszter Ráchelnek hívták. A makfalvai férfiak a csatáreken voltak, odahaza csak egy-két nyomorék és törődött agg maradt. Egy nap kocsizörgés verte fel a falu csöndjét. Töröttlábú honvédtiszt ült a kocsiban. Aulich Lajos volt, a szabadságharc hőse, később a tizenhármak egyike. Szilveszter Ráchel házában állott meg a kocsi. Le kellett emelni róla a vitéz honvédtisztet, nem tudott törött lábára állani. Rögtön lefektették a betegget. Néhány óra múlva azonban vértések si-

sakja tűnt föl a közeli erdő alján. Kovácsné iszonyu rémületet állott ki. Tudta, ha felfedezik a lakásán Aulichot, veszve van a vitéz katonára és ő is egész családjával. Nem habozhatott. A beteg ember nem kelhetett fel az ágyból, hogy elmenekülhessen, más uton kellett megmentenie. Dunyhát, párnát rakott a beteg ezredesre, valósággal rávetette az ágyat Aulichra. Nem is akadtak rá a vértések. Pár nap múlva helyreállott a vitéz ezredes egészsége, kifimodott lába teljesen meggyógyult. Mikor tovább ment, homlokon csókolta a piruló leánykát. Ezt a csókot nem tudta feledni soha Szilveszter Rachel. Később férjhez ment, nagy kort ért meg, de az Aulich csókjára mindig büszke volt.

— **A megakadt teherforgalom.** *Kotányi Zsigmond*, az államvasutak igazgatója, — mint fővárosi tudósítónk jelenti, — érdekesen nyilatkozott a megszakadt teherforgalom ügyében:

— Nem felel meg a valóságnak — mondotta — mintha a teherforgalmi akadályok az alkalmazottak passiv rezisztenciájának következménye lenne. Az államvasut alkalmazottai híven és becsülettel teljesítik kötelességüket. A forgalmi akadály igazi oka: a rossz időjárás. *Tizennyolc esztendeje nem volt ilyen rettenetes időjárás.* A vonatok nem tudnak menni és így összetorlódnak. Természetes, ez csak a tehervonatokra vonatkozik. Szenet, sőt, aprómarhat és egyáltalán élelmiszert a rendes vonatok kifogástalanul szállítanak. Növeli a bajt, hogy a csunya idő sok lokomotívvezetőt és fűtőt döntött ágyba. Mindamellet azt hiszem, néhány nap múlva sikerül mindent a rendes kerékvágásba zökkeníteni.

— **A honvédelmi miniszter je'entéséből.** Az ujonclétszám megajánlásáról benyújtott törvényjavaslattal kapcsolatos jelentésekből vesszük a következő pár adatot: A közös hadseregnél 1446 jogosult közül 1260, a honvédségnél 196 közül 186 tette le az önkéntességi vizsgát. A közös hadseregben és a honvédségnél előfordult öngyilkosságokról szomorú statisztikát terjesztett a honvédelmi miniszter a Ház elé. A kimutatás szól 1905 október 1-től 1906. szeptember hó 31-ig. E szerint a közösköknél 96 öngyilkosság és 55 öngyilkos kísérlet történt, a honvédségnél pedig 30 öngyilkosság és 16 öngyilkos kísérlet. Ami az öngyilkosság okát illeti, a jelentés szerint, a legtöbbször a katonai szolgálattól való idegenkedés miatt váltak meg életüktől.

— **A gyilkos hadnagy.** Nagy szenzációt keltett tavaly Pólabán K. hler 87-ik gyalogezredbeli hadnagy rémtette. aki egy szállító feleségét ölte meg, akivel hosszabb ideje szerelmi viszonyt folytatott. A bíróság megfigyelés alá helyezte a hadnagyot. Az orvos-szakértők most adták be véleményüket, amely szerint a hadnagy teljesen normális. A tárgyalást, amely iránt nagy az érdeklődés, legközelebb megtartják.

— **A brassói milliomos.** *D'vá-ról* jelentik: Veszedelmes, hirhedt budapesti betörőt és szélhámost fogott el ma az itteni rendőség. A városban megjelent egy elegánsan öltözött ur, aki magát *Messinger Józsefnek*, a brassói milliomos, *Donáth és Haas* fakeskeredő cég utazójának mondta. Az idegen felkereste az itteni fakeskeredőket, továbbá egy biztosítótársaság főügynökét, akivel egy 300 000 koronás biztosítást akart kötni, hogy azután becsaphassa. Három napig tárgyalt különféle felekkel, mire a biztosítási főügynök előtt gyanússá vált a viselkedése és felhívta a rendőség figyelmét az idegenre. *Géber* Károly vallatóra fogta az idegent és a vallomás alapján megállapították,

hogyan az illető *Diamant* Jakab veszedelmes pesti szélhámos és betörő. A rendőség letartóztatta.

— **Halott a konflisban.** Budapesti tudósítónk táviratozza: *Kinity* Mihály ötvenhétéves honvédszázados már régóta betegeskedett. Ezért nem is járt be a honvédelmi miniszteriumban lévő hivatalába. Ma még rosszabbul érezte magát és ezért a Szent János-kórházba akarta magát vitézteni a Fő-ut 49. szám alatt lévő lakásáról. Beült az 1034. sz. konflisba, amely el is vitte a kórházba. Mikor a kocsis kinyitotta az ajtót, a századost halva találta. A kórházban nem akarták a halottat fölvenni és ezért elvitték a tetemnézőbe.

— **A Szerda epítőgusa.** Volt egyszer egy derék vendéglősnek egy fiatal, tapasztalatlan fia. A fiu írói babérokra vágyódott és barátja, egy zenekedvelő muzeumi tisztviselő rávette, hogy indítson irodalmi folyóiratot. A két dicsvágyó író-jelölt nagy pénzzel és még nagyobb ígéretekkel megnyert két neves író, hogy dolgozzanak az új szemlének. Azt hitték, hogy a két ismert irodalmi vignetta elfogadhatóvá teszi az ő portékájukat is. Így megszületett a *Szerda* egy szép szerdai napon és meg is jelent néhány szerdán. De bekövetkezett a fekete szerda: a derék vendéglős nem adott többé pénzt és a fiu beszüntette a lapot. A Szerda csüörtőköt mondott és ma megjelent a pártécédulája: a megalapítójának hirlap-kiadó vállala ellen elrendelt *csőd* hirdetménye. Szól pedig ez a szomorú nóta eköpen:

Gundel Antal budapesti bejegyzett cég (üzlete: IV. Reáltanoda-utca 19. szám) hirlap és könyvkiadó üzlet tulajdonos ellen a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék folyó évi január hó 10-ik napján 3515. szám alatt kelt végzésével a csődöt megnyitotta. Kinevezettek: Csődbiztossá: dr. Heselitz Gyula kir. törvényszéki albiró, tömeggondnokká: dr. Gergő Izzor ügyvéd, tömeggondnok-helyettesek: dr. Baján Ferenc ügyvéd. A követelések bejelentésére 1907. évi március hó 9. napja; felszámolási tárgyalásra 1907. évi április hó 8-ik napja; a csődválasztmány megváasztására 1907. évi április hó 10. napja tüzetelt ki határidőül.

— **Az ügyvédi kamaráról.** Az aradi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy *Simon* Gábor aradi ügyvédet önkéntes lemondás folytán az ügyvédi lajstromból törölte.

— **Az aradi izz. hitközség** előjárósága ez uton is tudomására hozza az érdekelteknek, hogy a hitközség tagjaira az 1907. évre kirótt kultuszadó elleni felszólamlások január hó 13-án, vasárnap délelőtt 10¹/₂ órakor vétetnek tárgyalás alá a zsinagóga épület I. emeletén levő tanácsteremben. Ez alkalommal felek szóbelileg is előterjeszthetik reklamációjukat.

— **N gyimlős erdővásárlás** Gyergyószentmiklósról írják: *Stein* Izrael és *Stein* Elek. társulva a *Goldfinger és Teplánszky* céggel, Gyergyószárhegy határában 4400 hold kiterjedésű erdőt vásároltak. A nagykiterjedésű erdőseg eddig 18 nagybirtokos tulajdona volt, kiknek a vevők összesen *négy millió hatvanezer* koronát fizettek.

— **A csanádi munk százak.** Csanádvármegye alispánja 8—40 munkáslakóház építésére pályázatot hirdetett, amelynek határideje e hónap 26-án jár le. A lakóházak 30 000 korona költséggel épülnek azokban a községekben, ahol szükségesnek mutatkozik és pedig egy-egy községben 10—30 lakóház.

— **Választások Vingan.** *Vinga* község képviselőtestülete egyik részének mandátuma lejárván, az új választást tegnap ejtették meg. Megválasztottak a belső kerületben: Gergő György, Szebin József, Csokán Gáspár, Manusov József, Bukovetz Antal, póttagok: Szebin György, Romanov György. A külső kerületben: Dupceza János, Dragyinov Döme, Palatin Pál.

Manusov József, Rankov János, póttagok: Csulyák Mihály, Frajkov Márk.

— **Anyakönyvvezető-helyettes.** A belügyminiszter az aradi II. anyakönyvi kerületbe *Miók* János irodai segédtestét anyakönyvvezető-helyettesnévezte ki s őt a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbizta.

— **Adományok Galiciából.** A galiciai *Szezurowicze*-ből 7 koronát kaptunk postaútleványon egy lelkes aradi honleánytól, aki ezt írja nekünk a messzi idegenből:

Felőrányira az orosz határtól is gondolok az aradiakra Küldök ime 5 koronát a „szemérmes szegények” és 2 koronát a Kossuth-szobor javára. Üdvözlettel: *Mayer* Adél. *Szezurowicze*, via Brody, Galicia.

Az adományokat, melyeket e helyütt nyilvánosan nyugtázunk, eluttattuk rendeltetési helyükre.

— **Nagy alkalmi tárat** *Weinberger* Ferenc ékszeresznél Arad, Andrassy-tér 20. sz. Fischer Eliz-palota. Aki szeretteit egy gyönyörű szép ékszer-tárgygyal óhajlja a karácsonyi ünnepekre meglepni, az forduljon bizalommal hozzá. Csakis kiváló finom ékszerek, hajszálra szabályozott valódi genfi arany, ezüst és acél, női és férfi zsebórák kerülnek szolid és olcsó áron eladásra, tört arany és ezüst kicseréltetik, avagy a legmagasabb áron vásároltatik, gyors, szolid és pontos kiszolgálát. Telefon 439. Arad legelső és legrégebbi ékszerkészítési és javítási műhelye.

— **Egy népszer.** A „Moll-féle sósorszesz” által a betegeknek egy ép oly gyógyhatásu, mint olcsó szor nyujtatik köszvényes és csuzos bántalmaknál, sebeknél és daganatoknál. Egy üveg ára utasítással együtt K. 1'90. Szétküldés naponta utánvétellet Moll A gyógyszerész és, és kir. udv. szállító által, Bécs, I. Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerészterakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll-féle készítmény kérendő az ő gyári jelvényével és aláírásával.

— **Praeservatív ideális legjobb minőségben** Vojtek és Woisznál. 112

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Két zsák tollért — hét hónap.** *Csigerián* Antal városszerte ismert csavargó, a múlt év végén három helyen betörést kísérelt meg. A csavargó csak egy helyen működött sikerrel, *Frischmann* Lajosné pincéjében, ahonnan két zsák tollat emelt el. Noha a másik két betörési kísérlete eredménytelen maradt, az aradi kir. törvényszék büntető tanácsa, a mai tárgyaláson, *hét hónapi* börtönre ítélte *Csigeriánt* mert lopásért és betörésért már több ízben büntetve volt. Az elítelt felebbezett. A tárgyalás elnöke *Billó* József bíró volt.

NAPIREND.

Január 12. Szombat. Róm. kath. naptár: Tacián. — Protestáns naptár: Tacián. — Izraelita napár: Sabbat. Semoth. — Görög keleti naptár (december .0.): Anyzia. — A nap kel 7 óra 45 perckor, nyugodik 4 óra 29 perckor.

A *Péher* Kereszt-egyesület ingyenes orvosi rendelési-üzlete: Magyar-utca 4. Rendelő orvosok: Dr. Leitner Ernő délután 3—4. Dr. Fodor József délelőtt 8—9. Dr. Rosenbaum Pál délelőtt 8—9. Dr. Hermann J. Károly kedden és pénteken délelőtt 12—1 órakor.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Fagyponot körüli hőmérséklet, elvétel csapadék.

Január 12. Az Állami tisztviselők országos egyesülete aradi körének választmányi ülése este 6 órakor (Lyceum).

Január 25. Köjegyztőválasztás Uj-Paulison.
Január 27. Az aradi polgári takarékpénztár részvénysársaság közgyűlése délelőtt 10¹/₂ órakor. — Az aradi tanitostestület segélyalapjának közgyűlése délután 3 órakor (Polgári ifiiskola.) — Az aradi első takarékpénztár részvénysársaság közgyűlése délelőtt 10 órakor.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsiyét, megszáríteti a köhöget, váladékot, éjelli iziadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-

köhöges, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

„Roche”

Kapottó orvos rendelésre a gyógyszerészterakban. — Ár 3 pengőtől 4.— koronáig

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

1907. január 11

Az időjárás roppant változékony, hol a hó esik, hol az eső. Alapjában véve az idő téli jellegzetű s a vetésekre nem ártalmas eddig.

A gabonaüzlet irányzata a lanyhulás felé tart. Ha ennek ellenkezője nincs is indokolva, mindazonáltal az a remény, hogy a tavasszal megjavulnak az árak.

Eladásra került:

10 0 1200 mm. buza 6.50 - 65.

500 6 0 mm. új tengeri 4.20 - 30.

Az árak koronákban, 50 kgr.-ként értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 11

Csekély forgalom. Változatlan árak. Amerika ¼ magasabb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprilisra	7.45—7.46	7.43—7.44
Buza októberre	7.74—7.75	7.72—7.73
Rozs áprilisra	6.74 6.75	6.72 6.73
Zab áprilisra	7.43—7.44	7.42—7.43
Új tengeri	5.13 5.14	5.12—5.13

Zárlat 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	691.75
Magyar hitelrészvény	840.75
Magyar koronajáradék	98.40
Lezártbank részvény	537.50
Magyar jelzálog hitelbank	526.25
Osztrák-magyar államvasút részvény	196.25
Déli vasút	176.10
Hazai bank részvény	310.50
Rima-Murányi vasút részvény	575.—
Városi villamos vasút részvény	327.50
Közuti vasút részvény	590.5
Magyar kereskedelmi részvénytársaság	611.50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

Január 11

Magyar elsőrendű: Öreg nehez páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közep páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehez páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 129—130 fillérig; fiatal közep páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 139—140 fillérig; könnyű páronként 230 kilogrammig terjedő súlyban 30—132 fillérig. Szerbiai: Nehez páronként 26 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közep páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Sertéslétszám: Január 8. napján volt készlet 18,732 darab, január 9. napján főlhajtott — darab, január 9. napján elszállított 1,3 darab, január 10. napjára maradt készletben 18,79 darab. A hízott sertésüzlet irányzata: Változatlan.

CSARNOK.

Párisi játékbarlangok.

Irtá: Fehér Tamás. [2]

(Polytatás.)

Másnap reggel a doktor meghívására elmentem a Grande Hotelbe és a portásnál egyuttal tudakozódtam Lariazvinzsky gróf szemé lyes viszonyai felől is.

— A gróf ur évek óta egyik legjobb vendégünk, pontosan fizet és bőkezűen honorálja szolgálatainkat. Magánviszonyait azonban nem ismerjük.

A doktor még ágyban volt és csak hosszás kopogtatás után nyitotta ki az ajtót. Első kérdésem a marquise estélyére vonatkozott.

— Ah, isteni nő, mondhatom isteni nő. Micsoda leányos báj. És a lakása, az pazar. No meg a pezsgő és a Chateau Jquem igazán pompás volt.

— És remélhetőleg jól mulattak?

— Kitünően. Különbén a férj is ott volt. Tüzes spanyol, szénfekete szemekkel, valóságos . . . valóságos . . .

— Marquis.

— Igen, marquis . . . és a féltékenysége olyan lehet, mint egy bengáliai tigrisé. Sokat mesélt utazásairól, kastélyairól, borairól, vadászterületeiről . . . mondhatom, kitünően mulattunk.

— És ki volt még hivatalos? Talán egy herceg is?

— Igen, az is. De honnan tudja?

— Párisban az ilyen estélyeket nem lehet a hagyományos herceg nélkül megtartani. „Mon prince!” vagy „Son Excellence!” olyan előkező hangzik Ca pose — mint bizonyos hölgyek mondani szokták.

— Még mindig a régi ironia — mondta a doktor komikus haraggal.

— Hölgyek nem voltak jelen?

— Oh igen, még pedig egy orosz bárónő.

— És egy svájci admirális.

— Ah, magukkal nem lehet okosan beszélni. Mondhatom isteni volt . . . isteni . . . isteni.

De feltűnt, hogy ez az utolsó „isteni” nagyon is konvencionálisan, majdnem szomorúan hangzott.

— És mennyit vesztett kedves doktor, ha nem vagyok indiscret? — kérdeztem számító határozottsággal.

A doktor zavartan nézett rám.

— Ezt meg honnan tudja?

— Csak úgy gondolom.

— Ötezer francot.

— Kézpénzben?

— Kétezer készpénzben, a többit becsületszóra. Délelőtt elmegyünk a bankba és este elviszem a pénzt a marquisenek.

— Tehát ismét meghívták?

— Igen . . . Mondhatom, hogy isteni nő.

A tegnapi veszteséget pedig majd ma vissza fogom nyerni. Mindig csak nem üldözi az embert a balszerencse.

— A marquisenél . . .

? ? ?

— Mert a marquise egy titkos játékbarlang tulajdonosnője és a herceg és a bárónő . . .

— Hahaha, és a svájci admirális?

— Ő is és mindenekelőtt a tiszteletreméltó Lariazvinzsky Kázmér gróf, dacára a zsebkezdőn, inggombon, sétaboton és óraláncan viselt címerének . . .

— Hogyan, a herceg, a bárónő, a marquise, a marquis, gróf La . . .

— Igen, mind egytől-egyig hamisjátékosok.

— Engem nem lehet olyan könnyen félrevezetni. Sajnos, magam is egész játékbarlang vagyok s ismerem a kártya-legapróbb fogásait. Figyelemmel kísértem a játékosokat és egyáltalán nem tapasztaltam, hogy vétettek volna a szabályok ellen.

— Mert a kifosztásra mindenféle étellel és itallal preparálták.

— Az lehetetlen. Mon cher, ön rémeket lát.

— Nem, hanem görögöket.

— Görögöket? Ez pedig egyenesen értelmetlen.

— A hamis játékosokat Párisban grecseknek, magyarul „görögök”-nek nevezik.

— De most már nagyon is bonyolult kezd lenni a dolog — mondotta a doktor komikus haraggal. — Hogyan, engem, öreg rókat párisi iparlovagok kelepécebe csaljanak? Nem, az egyszerűen lehetetlen . . . Ohó, most már emlékszem, hogy én magam ajánlottam fel a játékot. És gróf La . . . az ördög vigye el, eltörrik a nyelvem, ha ezt a nevet ki kell mondanom — gróf La . . . perfect arisztokrata. És a marquise . . . Isteni nő. De beszéljünk inkább másról, mert még elmegy az étvágyam a reggelitől.

— Amit nagyon sajnálnék, mert ma az én vendégem.

— Pardon, a meghívás részemről történt.

— Akármelyikünk a meghívott, a számlát Lariazvinzsky Kázmér gróf fogja megfizetni.

A Boulevard des Italiens közepe táján állottunk, nem messze a Madelinehez. Minden magyarázat nélkül egy mellékutcába tértem be.

— Micsoda tréfa ez megint — prüszkölt a doktor.

— Ismétlem, a dejeuner számláját a gróf fogja megfizetni.

(Polytatás következik.)

IDEGENEK ARADON.

Január 11

Fehér Kereszt szálloda. Novák Ferenc miniszteri főmérnök Budapest. — Schlieszler Zsigmond bankigazgató Lugos. — Dr. Schäffer Samu orvos Mezőkovácsháza — Kadas Mihály magánzó Mezőkovácsháza. — Zerkovics Lajos birtokos Acsuca. — Császár Sándor hivatalnok Temesvár. — Cseresnyésy Mihály hivatalnok Szeged. — Hegedüs Salamon magánzó Orosháza. — Lázár Ernő gazdálkodó és családja Orosháza. — Bonitzer Alfréd utazó Budapest. — Veiner Ármán utazó Budapest. — Csillag József utazó Budapest. — Veisz József utazó Budapest. — Nagy Beni utazó Budapest. — Glück D. utazó Budapest. — Lefkovich Izso utazó Budapest. — Szántó Sándor utazó Budapest. — Vittern Mihály utazó Budapest — Deutsch József utazó Budapest. — Takács Izso utazó Budapest. — Steiner Lipót utazó Budapest. — Grünbaum A. utazó Budapest. — Ruppelt C. utazó Ze'la St. Bl. — Mészáros Mór utazó Bécs. — Kovács Sándor utazó Bécs. — Goldstein Manó utazó Bécs. — Fuchs Salamon utazó Nagyvárad. — Német Tivadár utazó Temesvár.

Központi szálloda. Ranimiroff György joghallgató Kolozsvár. — Hautman Rezsó mérnök Budapest. — Nagy Béni kereskedő Nagyszalonta. — Schwarz Mór fakereskedő Temesvár. — Dr. Márta Sándor ügyvéd Lippa. — Szabados József birtokos Bekésgyula. — Gróf Horoszyński Kazimir Móscsika. — Bachman Károly építész Budapest. — Fischer Emil kereskedő Nagyvárad. — Mayer Lajos ügyvéd Budapest. — Schwarz Salamon fakereskedő Budapest.

Nemzeti Színház.

B) bérlet.

B) bérlet.

Szombaton, 1907. évi január hó 12-én:

A vig özvegy.

Operette 3 felvonásban. Irtá: Leon Viktor és Stein Leo. Zenejét szerző: Lehár Ferenc. Fordította: Mérei Adolf.

SZEMÉLYEK:

Zeta Mirkó	Szathmári A.	Bogdanovic	Delli Lajos.
Valencenne	Zsigmoudi A.	S Ivaine, neje	Zalai Margit.
Danilovics	Nyáral A.	Kromow	Borbély S.
Glavari Hanna	Kaposy J.	Olga, neje	Molnár Ilona.
Rosillon	Faludi K.	Prisics, öraagy	Kuicsár L.
St. Brioch	Beregi S.	Pra covia	Benkőné P.
Cascada	Ladis-lai J.	Nyegus, irtok	Várnai Jenő.

Kezdete este 7 és fél órakor.

NYILTTER.*

Amerikai Bioskop
A Japán kávéházban.

Ma és a következő napokon

nagy, érdekesítő

mozgófénykép előadások

tartatnak.

A műsorból különösen kiemelendő:

I. A M o s t o h a, nagy dráma.

II. Sámson és Delila,

bibliai történet fantasztikus színezettel.

III. Aladin és a Csodalámpa,

tündérmese színezve 400 méter.

És több kacagató aktuális képek.

Rendes napi árak!

Pontos, figyelmes kiszolgálás.

Számos látogatóért eszedezik

Szűsz Mór, kávé.

Vasár- és ünnepnapokon délutáni előadás 5 órától 7-ig szabad bemenet.

Valódi

5147

Perzsa Szőnyegek

raktára

Arad, Deák Ferencz-utca 2. sz.

(Sebessy-féle ház)

Schwartz Zsigmondnál

létezik.

Árak 15 forinttól kezdve.

LEGJOBB — SEBTAPASZ

A Dr. FORTI-féle Még eddig semmiféle tapasz nem érte el ennek a jó hatását!

FORTI LÁSZLÓ egyetlen gyártmánya. Rendkívüli gyógy- és fájdalomcsillapító hatása mindennemű sebeknél, égéseknel, daganatoknál stb. azonnal csillapítja a fájdalmat, oldja a daganatot és rögtön gyógyítja a sevet, anélkül, hogy vágni kellene. A női emlígyulladásnál biztos gyógyhatásra jó ere vényvel alkalmazhatók. Ára 2 kor, kisebb 1 kor. és legkisebb 70 fill. Kapható a gyárban Forti László Budapest, II. Pál-u. 3 és a főraktárban Budapesten Török J. gyógytárában, Király-u. 12. valamint Budapesten minden a vidéken a nevezetesebb gyógytárakban. Az erre a Forti-féle sebtapasz külön csomagolásán, F. L. bevért van lepecsételve és az itt látható védjegy és sajátkezü aláírással ellátva. A szer 4817/99. és

56599/904. sz. a. miniszteri leg. engedélyeztetett. A számtalan értéktelen és ártalmas utazatok arra intottak, mi zrint az utazó ellen a törvényes lépéseket megte-

Forti László

gyem és ezek alapján a budapesti büntető bír. járásbírósg 1899. június hó 30-án kelt B. XI/2. számú végzésével a hamisítótka a tapasz további készítésétől szigorúan eltiltja és eltiltja. Figyelem! Vegül figyelmeztetem a t. cz. közönséget, hogy semmiféle más névvel ellátott tapasz, sem Forti K. sem Forti György, vagy nevével ellátott tapasz, mert az mind hamisítvány, hanem csakis egyedül az eredeti Forti László gyártmányát! De ha valaki nekem hamisítványt beküld, azt jutalomban megteszem. 3900

Aradon kapható: Földes Kelemen és Hajós Árpád gyógyszer-tárában.

Az 1902. évi versenyt ipar és gazdasági kiállításán és az 1901. évi málói ipar és gazdasági kiállításán a nagy díszoklevéllel kitüntetve.

WEGENSTEIN C. L. és FIA

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI

ORGONA-ÉPÍTŐ MINTÉZET (villamos üzemre berend.)
TEMESVÁROTT.

Szállít kitűnő, legújabb rendszer szerint készített

pneumatikus orgonákat

bármily nagyságban a legolcsóbb árak mellett.

Javítások, átalakítások és hangolások átveletnek, olcsón és kitűnő szakértelemmel eszközöltenek.

Bővebbi felvilágosítással és költségvetéssel szívesen szolgálunk.

Az 1896. évi kiállításán a nagy millentumi éremmel kitüntetve.

Eladó szőlőoltványok!

Van sz. rencsem a t. szőlőoltványok urak figyelmét felhívni, hogy addig, míg készítem tart ez évi szőlőoltvány-termesztésből kiváló szep, dus gyökérzetű

bor és csamege-faju szőlőoltványok kerülnek eladásra,

A nagy szárazság köv tkeztében kimerült tőkék pótlására különösen ajánlom dus gyökérzetű szőlőoltványaimat, továbbá gyökeres Riparia-Portalis és Rupestris-Monticola vészölmet.

Az oltványokkal való sikeres pótlást eljárással t. vevőknek kívánom szívesen szolgálni.

A fajokra és árakra nézve bővebb felvilágosítással szolgál

WINKLER JÓZSEF

szőlőoltványtermelő

Telefon 410. Arad, Batthyány-utca 13. Telefon 410.

Schweitzzi hímzés maradékok felárban, ezérna és pamutvászon maradékok!

Leltárunk alkalmából:

Egyes cikkek, melyek a kirakatban poros vagy gyűröttek lettek, de jó és használható állapotban rendkívüli olcsó árban árusítjuk.

E leltári árleszállítás csak e hó folyamán tart.

Női fehérnemű egyes darabból!

Maradékok: Barchent, mosó és különösen finom 140 széles fekete és színes kelmék, blousok és aljakra használható.

Farsangra:

Báli selyem kelmék.

Báli bati stok.

Báli Costumök.

Báli belépők.

Báli hosszú keztyük.

Báli legyezők.

3811

Rosenblüh H. és Társa.

Schweitzzi hímzés maradékok felárban, ezérna és pamutvászon maradékok!

Képesített és hatóságilag engedélyezett villanyvilágítási-, telefon és csengő felszerelő.

KALMÁR JÓZSEF ARAD, Salacz-utca 2-ik szám
Központi kávéházzal szemben.

Elvégzek:

kisebb és nagyobb villanyvilágítási munkákat, vezetékek cseréltetését, lámpások és üzethelyiségek teljesén új berendezését, csillárok fel- és leszerelését és ezeknek átalakítását.

Szálltok és felszerelök:

Dynamó-gépeket, erővel üzemelő motorokat, kávéházi ventilátorokat, villamos főző- és vasaló-készülékeket.

Elvállalok:

2990

Házi villamos-csengőket, ezeknek javítását vagy évi jó faroan tartását, — Javító-műhelyemben készítek minden e szakba vágó javításokat.

242. Városi és megyei telefon szám 242.

Szőnyegmaradékok meglegő olcsón!

Szőnyegmaradékok meglegő olcsón!

Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság.

Vagyon. Mérleg-számla 1906. december hó 31-én. Teher

	Korona	fil.	Korona	fil.		Korona	fil.	Korona	fil.
Pénztár			430833	04	Részvénytőke			1800000	-
Váltók			10163296	22	Általános tartalékalap	505133	07		
Kölesönök:					Leirási tartalékalap	62109	23		
Záloglevél biztosítéki kölesönök	4870085	26			Dijas záloglevél tartalékalap	44678	75		
Jelzálog kölesönök	178490	14			Árfolyam különbözeti tartalékalap	19731	02		
Kötvény kölesönök	48787				Ingatlan törlesztési tartalékalap	48874	-		
Községi kölesönök	59621	76	515698	16	Értékesíthető tartalékalap	10372	43		
Folyó számlai kölesönök			497742	81	Nyugdíjalap	39378	11		
Előleg értékpapirokra			35237		Adó tartalék	12000	-	742276	61
Más pénzügyintézeteknél elhelyezett tőkék			141213	63	Engedményezett községi kölesön			59621	76
Záloglevél biztosítéki alap:					Záloglevelek a forgalomban:				
K. 194600 5% d. n. saját intézeti záloglevél	190708	-			5% d. n.	3635600	-		
K. 64000 5% dijas saját intézeti záloglevél	67200	-			5% dijas	1123800	-	4759400	-
K. 100000 Pesti hazai első takarékp. 4% kötvény	96000	-			Kisorsolt záloglevelek			49000	-
K. 20000 Helvárosi takarékpénztári 4% kötvény	19400	-			Takarékpénztári betétek:				
K. 3000 4% koronajáradék	27900	-	401208	-	könyvecskére	4217548	86		
Záloglevél készlet:					folyószámlára	496627	25	4714176	11
K. 13600 n. é. saját 5% d. n. záloglevél	13328	-			Hitelezők			8161	12
K. 9000 n. é. 5% dijas záloglevél	9450	-	22778	-	Visszleszámított váltók			4012361	36
Értékpapírok:					Idegen váltók és küldvények			591468	15
30 drb. Arad-csanádi vasuti törzs-részvény	10000	-			Ingatlan tartozás az Andrássy-tér 19. sz. házon			251126	-
12 drb. Magy. pénzügy. központi hitelbank részvény	12000	-			Hátralékos záloglevél szelvények			17566	50
12 drb. Weitzer waggongyári részvény	2100	-			Hátralékos osztalék szelvények			2584	29
Különbféle sorsjegyek és részvények	4296	09	28396	09	Hátralékos betétkamat adó			9157	81
Adósok			20867	10	Előre felvett kamatok	157168	44		
Andrássy-tér 19. sz. ház			500000	-	Előre felvett házbérek	3369	-		
Leltár:	9100	18	8190	16	Átmeneti záloglevél kamat	20054	30	180591	74
Leírás 10%	910	02			Nyereség egyenleg:				
Hátralékos kamatok			26715	70	Nyereség áthozat 1905. évről	18156	28		
Hátralékos értékpapír kamatok			2413	26	1906. évi nyereség	223277	44	241433	72
			17438875	17					
								17438875	17

* Az 1906. évi 550:6-83 K. dotációval 580:89:70 koronára emelkedik

Aradon, 1906. december hó 31-én.

<i>Nattland Bernát, s. k.</i> vezérigazgató.	<i>Dr. Keresztes Gyula, s. k.</i> igazgatósági elnök.	<i>Domonkos Lajos, s. k.</i> igazgatósági alelnök.	<i>Stein Zsiga, s. k.</i> titkár, főkönyvvezető.
<i>Güttik Károly, s. k.</i> igazgató.	<i>Dr. Mittler Izidor, s. k.</i> igazgató.	<i>Réthy Viktor, s. k.</i> igazgató.	<i>Révész Adolf, s. k.</i> igazgató.
	<i>Singer Israel, s. k.</i> igazgató	<i>Szathmáry Mihály, s. k.</i> igazgató.	

Jelen mérleg-számlát a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítván, azt helyesnek és tökéletesen rendben levőnek találtuk.
Aradon, 1907. évi január hó 11-én.

A felügyelő-bizottság:

<i>Reiniger Samu, s. k.</i> fel. biz. elnök.	<i>Reinhart Gyula, s. k.</i> fel. biz. tag.	<i>Hoffmann Antal, s. k.</i> fel. biz. tag.	<i>Dr. Köpf János, s. k.</i> fel. biz. tag.	<i>Vajtek Alajos, s. k.</i> fel. biz. tag.
---	--	--	--	---

A felügyelő-bizottság jelentése:

Tisztelt Közgyűlés!

Az alapszabályok 58. §-a értelmében alulírott felügyelő-bizottság az intézet ügyvezetésének minden ágát többször vizsgálat tárgyává tette s különösen a pénztárkezelést, valamint a könyvvizetést a rendszeren tartott üléseken pontosan megvizsgálta. Nemkülönb. alaposan megvizsgálta az igazgatóság által eléje terjesztett évi zárszámadások és mérlegek minden egyes tételét.

Alulírott bizottsági tagok e vizsgálatok alapján jelentjük hogy a takarékpénztári ügykezelést mindenkor a legnagyobb rendben és az alapszabályokkal egybehangzóan találtuk.

Indítványozzuk tehát az évi mérlegnek a tek. Közgyűlés által leendő elfogadását, hozzájárulunk egyszersmind az igazgatóságnak az évi nyereség felosztására vonatkozó javaslatához, mely szerint

a mérleg jövedelmi egyenlege	223,277 K. 44 f.
az összegből az alapszabályok 113. §-a értelmében a tartalékalap 1906. évi 5% kamataira fordítandó	25,254 " 32 "
	198,023 K. 12 f.

az alapszabályok 137. §-a értelmében levonandó:

a) 10% a tartalékalapnak	19,802 K. 31 f.
b) 2% a nyugdíjalapnak	3,960 " 46 "
c) 10% az igazgatóság jutaléka	19,802 " 31 "

Az Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság felügyelő-bizottsága:

<i>Reiniger Samu, s. k.</i> fel. biz. elnök.	<i>Reinhart Gyula, s. k.</i> fel. biz. tag.	<i>Hoffmann Antal, s. k.</i> fel. biz. tag.	<i>Dr. Köpf János, s. k.</i> fel. biz. tag.	<i>Vajtek Alajos, s. k.</i> fel. biz. tag.
---	--	--	--	---

d) 5% a vezérigazgató jutaléka	3,960 K. 46 f.
e) 10% a tisztviselők jutaléka	1,980 " 23 "
a felügyelő-bizottságnak	8,000 " — " 52,505 K. 77 f.
marad	145,517 " 35 "
az 1905. évi nyereség áthozat	18,156 " 28 "
a közgyűlés rendelkezésére álló összeg	163,673 " 63 "

Indítványozzuk, hogy ebből a 160 K. né. részvények 9. számú 1906. évi szelvényeinek 11 koronával és a 800 K. né. részvények ugyanilyen számú és évi szelvények 55 koronával 1907. évi január hó 28-ától kezdve intézetünk pénztáránál való beváltására fordíttassék

adassék közelekre	123,750 K. — f.
a tartalékalap rendkívüli dotációjára	2,000 " — "
és a nyugdíjalap szintén rendkívüli dotációjára	10,000 " — "
	5,000 " — " 140,750 K. — f.

a maradványt 22,923 K. 63 f. pedig kérjük az 1907. évi veszteség- és nyereség-számlára elővezettetni.

Végül pedig véleményezzük, hogy az igazgatóságnak a befejezett 1906. évi működésre nézve a felmentvény megadásuk és kérjük ezt a magunk részére is kimondani.

Aradon, 1907. évi január hó 11-én.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadó üzlethelyiségek.

A Salacz-utca sarkán lévő Solymos féle házban kényelmes üzlethelyiségek ju'ányos áron azonnal kiadók. Bővebbet ugyanott. 2976

Sarak-üzlethelyiség

melyben eddig szatéciszület volt, alkalmas lakással, kiadó. Bővebbet Aranykéz utca 20. sz.

Simonyi-utca 12-ös

számu ház szabadkézbe eladó. Bővebbet ugyanott. 60

A Deák Ferenc-utcában

egy alkalmas üzlethelyiség február 1-ére kiadó. Bővebbet a kiadóhivatásban. 74

A József főherceg-ut 10. sz.

házban a Boros Béni-kör által bérelt 5 szobás földszintes utcai lakás minden órában kiadó. Bővebb felvilágosítást nyújt Kossuth Pál gyógyszerész, Boros Béni-tér 15. szám. 63

Veszünk könyvtárakat

egyes könyveket, Lexikonokat, jogi, szépirodalmi és egyéb munkákat legmagasabb árban Ingusz I. és Fia könyvkereskedése Arad 285.

Aki

5000 kor. évi jövedelmet szakismeretség és költség nélkül magának biztosítani akar az küldje be a címét:

Sz. 147. 72

Schweickert és Tsa

uraknak

Mannheim Baden.

Egy

a jegyzői teendők de különösen a kataszteri és adóügyekben jartas — lehetőleg okleveles —

egyen

a világsi jegyzői irodában azonnal alkalmazást nyerhet.

Fizetése utólagos havi részletekben 1000 korona. 73

Világos, 1907. január hó 10-én.

Stéger Vendel, Grek Döme, jegyző. bíró.

Alapított 1860. Állami telefon 213.

MUNZI

uri divat üzlete

ARAD.

Farsangi idényre!

„Legdivatosabb“ frack és smoking ingek 3196

„Legdivatosabb“ gallérok és közelők

„Legdivatosabb“ fehér és színes nyakkendők

„Legdivatosabb“ selyem és francia batist zsebkendők.

Remek választék!

Köhögés!

Aki ezt meg nem figyeli, az ön-magának ellensége!

Kaiser-féle

mell-karamellák.

A három fenyővel. Orvosilag ajánlva és megvizsgálva köhögés, rekedtség vagy katarus és elnyálkásodás ellen. 5120 közjegyzőihez hitelesített bizonyítvány igazolja, hogy amit ígér, meg is tartja.

Csomagja 20 és 40 fillér.

Kapható: Gutori Földes Kelemen, Halás Arpad és Rozsnyay Mátyás gyógyszerésztárában Aradon, Zombory János gyógyszerésztárában Uj-Szent-Annán és Székely Sándor „Iris“ gyógyszerésztárában Lippa. 779

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

A MOLL A. féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása legmakacsabb gyomor-bajok, testi bántalmak, gyomorgöres és gyomorhev, rögzött székrekedés, máj bántalmak, vertiginás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen a teljes háziszor, mely évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett. — Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 2 koron. — Ha hitások törvényileg fenytettek.

MOLL-FÉLE SOS-BORSZESZ

Moll-féle feliratu onozattal elzavva van. A Moll-féle sósborszesz nevezetesen mint fajdatomestitapító ledarzsófési szer, köszvény, csuz és a meghülés egyéb következményeinek legismertesebb népszer. — Egy ónozott eredeti üveg ára 1 kor. 90 fill.

MOLL-féle gyermekszappan.

Legfinomabb, egészen új rendszer szerint előállított gyermek és hölgyiszappan gyermekek és felnöttek okszerü bőräpolása. Egy darab ára 10 fill. 5 darab kor. 180 fill. Minden darab gyermekszappan a MOLL-védjeggyel van ellátva. — Főszéküldés:

MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által.

Bécs, L. Tuchlauben 9. sz.

3904

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesítettek. A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjeggyel öla ott készítményeket kéni. Aradon kapható: FÖLDES KELEMEN gyógyszerésztárában.

ARADI ELSŐ TAKARÉKPÉNZTÁR.

Meghívás

az „Aradi Első Takarékpénztár“

részvényeseinek

vasárnap, 1907. évi január hó 27-én délelött 10 órakor az intézet üléstermében

(Atzél Péter-utca 1. sz.) tartandó

66-ik rendes évi közgyűlésére.

Tárgysororat:

1. Elnöki intézkedés az alapszabályok 28. § a értelmében.
2. Az gazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének, valamint az 1906. évi zárszámadások előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal s az igazgatóság, és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
3. Határozathozatal a részvénytöke felemelésé és az igazgatóságnak erre vonatkozó megbízatása tárgyában.
4. Az a pszabályok és a nyugdíjszabályzat módosítása az igazgatóság javaslata alapján.
5. Egy fe ügyelő-bizottsági póttag választása.
6. Netáni indítványok. (Alapszabályok 23. §-a.)

70

Az a pszabályok 16. §-ának értelmében szavazati joggal bíró t. c. részvényesek, valamint ezek alapszabályszöru képviselői felkéretnek, hogy részvényeiket, vagy az ezekről szóló köz vagy hi-elintézetü letéti igazolványaikat, a képviselők pedig ezenkívül meghatalmazásaikat 1907. évi január hó 26-ig az intézeti főpénztárnál nyerendő elismervény ellenében letéte-ményezni sziveskedjenek.

Aradon, 1907. évi január hó 8-án.

Az igazgatóság.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdaja.

Nyomatott Kurzwel János és Társa budapesti festékgyárának festékével.